

PRO

VERITATE

INHOUD/CONTENTS

Skadu oor Distrik Ses	1
Anglicans and Presbyterians move towards Union	1
Editorial/Inleidingsartikel	5
Vir watter Party gaan Ek stem?	7
I, Judas	11
Die Kerk Buite Suid-Afrika	12
Letters/Briewe	13
Boekbespreking	16

CHRISTELIKE MAANDBLAD VIR SUIDELIKE AFRIKA—CHRISTIAN MONTHLY FOR SOUTHERN AFRICA

March 15 Maart 1966

Jaargang IV, Nr. 11.

By die Hoofskantoor as Nuusblad geregistreer.

5c

Intekengeld R1 Subscription

Volume IV, No. 11.

Registered at the Post Office as a Newspaper.

SKADU OOR DISTRIK SES

— BEYERS NAUDÉ

Daar lê 'n donker skadu oor Distrik Ses — 'n skadu wat in die jare wat kom soos 'n spookgestalte hom oor dié gebied sal bly uitstrek lank nadat al die Kleurlingkrothuisies opgeruim en vervang is deur spoggerige sakebuurtes van blanke besitters en beleggers. Dis die skadu, nie van 'n lofwaardige daad van agterbuurtopruiming nie (want hoe durf enige regdenkende mens so 'n daad veroordeel of teëstaan?), maar van 'n aksie wat deel vorm van 'n beleid wat mense van verskillende kleur apart wil dwing en apart wil hou net omdat hulle kleur verskillend is.

WAAROM DIT NIE GAAN NIE

Genoeg tyd het verloop en genoeg politici het verklarings uitgereik sedert die betrokke Minister aangekondig het dat Distrik Ses 'n blanke besit- en bewoningsbuurt gaan word sodat ons nou 'n meer ewewigtige oordeel oor die saak kan vel, nie ontdaan van emosie nie (want wie die menslike lewe en oordeel van sy emosie wil beroof, ontnem die mens iets van sy ware wese) maar ook nie sonder nugtere saaklikheid nie. In die verweer van die meerderheid van Nasionale Party-koerante teen die proteste wat teen die aankondiging opgegaan het, is met verontwaardiging gevra hoe enige mens met 'n nugtere oordeel enige beswaar kan hê teen die opruiming van agterbuurtes en krotbewoning. Keer op keer is daar na Sophiatown en Cato Manor verwys met

(Vervolg op bladsy 2)

NOTICE

Donors and subscribers are asked to make cheques and postal orders out in favour of PRO VERITATE and not individual persons.

In future an English summary will be appended to all Afrikaans articles to enable those readers who do not read Afrikaans to participate in the full dialogue in PRO VERITATE.

ANGLICANS AND PRESBYTERIANS MOVE TOWARDS UNION

THE REV. ROBERT ORR

In 1958, bishops of the Anglican Communion from every part of the world met in conference at Lambeth by invitation of the Archbishop of Canterbury. One of their main concerns in a crowded agenda was the whole matter of Christian re-union. The assembled bishops laid it very squarely on one another's consciences that on their return to their respective countries, they should take steps to initiate conversations aimed at this re-union with other Churches. Be it noted that the Lambeth Conference could in no sense COMMAND its bishops to do this. Lambeth is not a Synod, not a legislative body for the Anglican Church. It is a consultative and advisory body only, albeit one whose decisions carry great weight.

INITIAL STEPS

The bishops of the Church of the Province of South Africa took this challenge with the utmost seriousness. After discussing it in their own Episcopal Synod, they requested the then bishop of Grahamstown to initiate conversations with the Presbyterians. (The bishop of Pretoria was similarly requested to initiate conversations with the Methodists.) After a preliminary exchange of letters, the Anglicans realised that two Presbyterian churches should in fact be invited: the Presbyterian Church of Southern Africa (membership 30,000 white, 20,000 African, plus small but growing con-

gregations of Coloured and Indian members) and the Bantu Presbyterian Church (membership 40,000, predominantly African, with a sprinkling of white staff). Representatives of the three Churches gathered for an afternoon's exploratory discussion on 12th August 1960 at the home of the bishop of Grahamstown.

The discussions began on a far from encouraging note. After tea, the spokesman for the Presbyterians thanked the bishop for his courtesy and hospitality, but then went on to say that he had been born into a Presbyterian family, had been baptised and confirmed in the Presbyterian Church, had

(Continued on page 4)

Skadu oor Distrik Ses

(Vervolg van bladsy 1)

die bewering dat ook hier die teëstanders se verset berus het op 'n valse sentimentele oordeel terwyl in werklikheid dit gegaan het om die uitvoering van 'n grootskaalse beleid van beter behuising.

Nou is dit waar dat in albei hierdie gevalle daar baie kritici op hierdie grond geprotesteer het — 'n optrede wat hulle eie saak baie skade berokken het. Wat Sophiatown betref, was daar egter 'n belangrike beginsel van volle eiendomsreg op die spel wat nie meer sou geld by enige verskuiwing na Meadowlands nie. Maar dit nou daar gelaat. Die feit is dat as dit in Distrik Ses enkel en alleen om agterbuurt-opruiming en herbeplanning van 'n sekere stadsgebied gaan as deel van 'n groter opset van stadshernuwing en -verfraaiing, dan sou dit loutere onsin wees om in beginsel enige beswaar daarteen te hê — altans as 'n mens as Christen in 'n gees van regverdigheid wil oordeel. In soverre die Regering se aksie dus dit behels en beoog, moet ons dit aanprys en ondersteun. En dat sloping, opruiming en heropbou nodig was, is volkome duidelik.

WAAROM DIT WEL GAAN

Maar ongelukkig is die saak nie so eenvoudig nie. Wie al die feite saamvat en beoordeel moet tot 'n gans ander gevolgtrekking kom. Eerstens is dit duidelik gestel dat die Kaapse Stadsraad volledige planne gehad het om dié gebied op te ruim en die inwoners weer daar te hervestig. Hierdie verklaring van die Stadsraad is nie ontken of weerlê nie sodat ons moet aanneem dat dit wel die geval is. Dit op sigself gee 'n totaal ander voorkoms aan die hele saak as wat pleitbesorgers van die Regering ons te kenne wou gee.

Maar dis nog nie al nie. As die besluit van die owerhede bloot 'n enkele, alleenstaande was wat nie voorafgegaan is of opgevolg word deur ander dergelike ooreenstemmende besluite of aksies wat op dieselfde bevolkingsgroep gerig is nie, dan het ons alle reg

gehad om te beweer (en hoe dankbaar en bly sou ons gewees het as dit so was!) dat dit hier gaan om 'n weloorwoë, goedbedoelde daad van volksophelling en maatskaplike diens. Was dit maar die geval gewees! Wie egter eerlik wil wees moet erken, met smart erken, dat dit hier nie gaan om 'n alleenstaande daad nie, maar om nog 'n verdere stap op die lang skaduweg van miskenning van die beeld van God in die medemens van 'n ander kleur. Stel dit teen die agtergrond van ander dergelike beslissinge oor die afgelope jare teen dieselfde bevolkingsgroep gevel en dan sien 'n mens hoe halsstarrige politieke idees omskep word tot gevaarlike ideologieë, valse voorwendsels omtower word tot breë beginsels, los skakels saamgesmee word tot sware kettings, swewende skadu's verswanger tot somber onheilswolke...

FEITE EN MOTIEWE

Die verskuiwing raak tussen 20,000 en 25,000 Kleurlinge van wie die meeste reeds vir geslagte daar woon. Onder groot opskrifte kondig een koerant aan: **Distrik Ses-plan: Die Volle Waarheid**, en meld dan: volgens berekening is 113 persone per acre in Distrik Ses woonagtig (wat beteken dat minstens een-derde van die bevolking in elk geval elders hervestig moet word om oorbewoning en samehokking te voorkom.) Ongeveer 55% van die eiendomme behoort aan blankes, 25% aan Kleurlinge en 20% aan Indiërs. Verder word berig dat kenners van die berugte agterbuurt sê: „As die Regering ooit 'n sosiale en Christelike weldaad aangepak het, dan is dit operasie Distrik Ses.“ So lui dit: die volle waarheid. Maar die volle waarheid lê nooit net in syfers en statistieke nie — dit lê veel dieper. Dit lê ook en veral in **motiewe**, in die diepste oogmerke van sulke meesterplanne. En hierdie motiewe word eers dan getoets en ontbloot as ons vra: gaan dit hier in die eerste plek om opruiming van 'n agterbuurte of word die opruiming bloot as vyeblaar gebruik om bo al 'n beleid van woonbuurtskeiding van Kleurling en blanke toe te pas? Sou die owerheid ook so opgetree het as al die inwoners blank was? En sê nou die 20,000 of meer Kleurlinge

was wit, sou hulle dan ook na die Kaapse Vlakte verskuif gewees het — of na 'n ander gebied — as hulle so sterk teen verskuiwing gekant was as die huidige Kleurlinggemeenskap?

'n Tweede vraag: watter ander verteenwoordigende Kleurling-instansies behalwe die Kleurlingsakekamer is geraadpleeg? Sou hulle ook die verskuiwing **op hierdie basis** goedgekeur en toegejuig het? Indien nie, hoekom word dan die valse indruk probeer skep dat die gemeenskap van Distrik Ses dit aanvaar en verwelkom? Hoe rym 'n mens dit dan met die gebedsprotes van duisende wat tot God kom roep het oor wat hulle as skrynende onreg ag?

'n Derde vraag — net om ons motiewe van „menslikheid en geregtigheid“ te toets: as dit nie ook om uiteindelijke groot wins-transaksies gaan wat die sakke van baie blankes gaan vul nie, waarom dan nie die eiendomme op die ope mark aanbied en 'n regverdige metode van verkoop daarstel (soos in al dergelike gevalle van blanke agterbuurtes) sodat ook die nie-blanke eienaars meer eweredig in die winste kan deel of medevoordelig in die nuwe ontwikkeling kan belê nie? Die afdoende antwoord op al hierdie huigelary sal ons toeskreeu as die pryse van Distrik Ses-eiendomme oor 'n paar jaar vergelyk word met die tans heersende pryse, en dan ook openbaar word in watter kleurgroep se sakke die groot winste gegaan het. Eis Christelike naasteliefde en verantwoordelikheid teenoor die weerlose en die arme dan nie juis dat juis hulle beskerm sal word teen enige vorm van miskenning of veronregting nie?

Nee, die volle waarheid lê nie in uiterlike feite nie, maar in innerlike motiewe. Vir die Christen mag dit nooit eerstens 'n saak van masjinale berekening wees, van uitvoering van „meesterplanne“ nie, maar van morele oorgewinge van erkenning van menslike waardigheid en Christelike geregtigheid.

Wie dit nie as maatstaf handhaaf nie, is mede-aandadig aan die stelselmatige vernietiging van wat Christus as primêr geag het in die verhouding van mens tot mens.

(Vervolg op bladsy 3)

Skadu oor Distrik Ses

(Vervolg van bladsy 2)

NUWE SOSIALE PROBLEME GESKEP?

'n Rubriekskrywer in een van ons Afrikaanse koerante het ook die vraag gestel of die plasing tussen blankes nie weer opnuut sosiale probleme sal skep nie en of dit nie daarom die enigste gesonde weg is om hulle te verskuif na 'n gebied waar hulle as Kleurlinggemeenskap behoorlik sal kan ontwikkel en uitbrei nie. Dit klink by die eerste aanhoor so loflik en mooi — totdat 'n mens vra: Is dit die Kleurlinge wat opnuut sosiale probleme skep of is dit ons blankes wat deur ons beheptheid met kleur hierdie probleme skep en vererger? Dink ons vir een oomblik dat die verskuiving van die Kleurlinge na die Kaapse Vlakte enige „sosiale probleme“ gaan oplos? As dit dan ons uitgangspunt is, sou dit nie beter wees nie om vooraf te bepaal hoe ver ons die Kleurlinge van die blanke moet skuif voordat daar geen „sosiale probleme“ weer sal voorkom nie? Sal die Noordpool ver genoeg wees?

HET PROTES NOG SIN?

'n Paar Afrikaanse skrywers het dit „gewaag“ om hulle afkeuring of teleurstelling uit te spreek. In onomwonde taal het manne soos W. A. de Klerk, Uys Krige en Jan Rabie hulle gemoedere gelug. Van die kant van sommige kerke en kerkleiers (almal verteenwoordigend van ons Engelssprekende gemeenskap) het daar ook stemme van ernstige protes opgegaan. Vanuit die geleedere van ons Afrikaanse kerke nie 'n woord nie — altans nie in die openbaar nie. As 'n mens die reaksie in die Afrikaanse pers van nou vergelyk met die Luxurama-episode, dan slaan die bittere werklikheid jou soos 'n warm droë somerwind in die gesig hoedat in die kort tydperk van een jaar die wil tot verzet en die stem van protes onder Christene van Afrikaanse kant verflou het. Waar is daar 'n beter bewys van die afstomping van ons sin vir geregtigheid, die onderdrukking van die stem van ons gewete, die kondisionering tot die bestaande norme en die regverdiging van die kwade? Toe

ek in Desembermaand die posisie van ons Kleurlinge met 'n diep toegewyde Afrikaanse Evangeliedienaar bespreek het en hom gevra het of die Afrikaner van die Boland nog gevoelig was vir die onreg wat teenoor die Kleurling gepleeg word, was sy antwoord: „Ek is oortuig daarvan dat daar duisende Afrikaners is wat as Christene nog diep ongelukkig voel oor dié dinge, maar ek is bevrees dat hulle nie meer hulle stemme sal verhef nie uit vrees dat dit as politieke agitatie gesien sal word.“

So verswak en verstil die protes — en so word Christus opnuut verloën. Want Hy sê vir ons: „Vir sover julle dit gedoen het aan een van die geringstes van hierdie broeders van My, het julle dit aan My gedoen.“

UITWERKING OP DIE KLEURLINGE

Hier is nog 'n bewys van miskenning van die waardigheid van ons medemens as mede-draer van Gods beeld. Hier is nog 'n bewys van afwysing van ons hele Kleurlinggemeenskap uit die geleedere van ons Westerse beskawing. Hier is nog 'n bewys van ons huigelagtige en tweeslagtige houding ten opsigte van die plek wat ons die Kleurlinggemeenskap in ons maatskaplike struktuur gun. Hier is nog 'n bewys van die manier waarop ons die ingang van die Evangelie onder ons Kleurlinge bemoeilik en bemodder. Die skeiding word al hoe groter, die gesprek word al hoe moeiliker, die wonde al hoe rouer. En die Kleurlinge staan magteloos en stom, met die magteloosheid van die armes, die regteloses, die miskendes, want wie luister nog na hulle? Alleen wanneer die duisende hulle gebede laat opstyg soos wierook uit hulle kerke en bidplekke, is daar Een wat nog luister — God. En eendag sal Hy antwoord — ons blankes tot 'n oordeel.

UITWERKING OP BLANKES

Vandag, materieël en geestelik ly die Kleurling die meeste. En tog is dit nie hulle wat die meeste ly nie, is dit nie hulle wat die duurste prys gaan betaal nie. Nee, dis ons wat onself blankes en Christene noem. Ons betaal die prys — nou reeds — en ons

gaan dit in toenemende mate betaal vanweë ons onwil om te spreek waar God ons roep om te getuig, deur ons weiering om te stry vir reg in die aangesig van 'n groot onreg, deur die sus van die stem van ons gewete omdat ons 'n valse vrede liever begeer as 'n eerlike worsteling. Ons breek huise van sand en steen van 'n bevolkingsgroep van 'n ander kleur af omdat ons voorgee dat dit die skadu van donker kronkelgangetjies en vuil straatjies sal verjaag. Was dit so bedoel, dan was dit goed bedoel. Maar omdat in die verskuilde dieptes van ons harte daar ander bedoelings lê, daarom sien ons dat vir elke skadu van die aard wat ons uit Distrik Ses verjaag, daar ander skadu's opdoem — die skadu van gestadige geestelike en morele verwording, van valse selfregverdiging onder die dekmantel van Christelike diens, van stelselmatige verontmensliking van ons naaste as deel van 'n politieke beleid wat 'n demoniese karakter begin verkry. Want wie sy naaste verontmenslik, voed die sataniese in homself. Vandag verneder ons die Kleurlinge — môre vernietig ons onself.

Maar wat maak dit alles saak? Waarom al die lawaai oor 'n klompie armsalige Kleurlinge? Waarom oor hulle worrie? Dis maar net die misplaaste protes van 'n paar verdwaalde „liberaliste“, „humaniste“ of politiek-behepte Christene! Moet julle tog nie daaraan steur nie. Moet tog nie dat julle gewetes julle kwel oor wat met die mense gebeur nie. Pasop vir die aankweek van 'n valse skuldgevoel. En buitendien: solank die regte Party net die verkiesing wen is die Kaap Hollands! Vader vergeef ons, want ons weet nie wat ons doen nie.

SUMMARY

Over District Six hangs the dark shadow of an action which, forming part of a policy, tries to force people of different colour apart and tries to keep them apart just because they differ in colour.

The majority of National Party newspapers justified this step by contending among other things that this is essentially a matter of slum clearance — the moving of the African population out of Sophiatown and Cato Manor being cited as proof of the positive value of such actions.

(Vervolg op bladsy 4)

Skadu oor Distrik Ses

(Vervolg van bladsy 3)

WHAT BASICALLY IS AT STAKE

If in District Six it only concerned the clearing of slums and the replacing of a city area, then in principle no one could have had any objections. The fact is, however, that in District Six it concerns a step which forms part of other similar decisions made during the past years against the same population group. One can then see how obstinate political ideas are changed into broad principle, how loose links are forged into heavy chains, and drifting shadows become ominous dark clouds . . .

BOTH FACTS AND MOTIVES DETERMINE TRUTH

The moving affects between 20,000 and 25,000 Coloureds where 113 persons per acre live at present. About 55% of the properties belong to Whites, 25% to Coloureds and 20% to Indians. The truth about the proposed moving is only determined when with the facts we judge the motives. To determine these motives we ask:

1. Would the authority have acted likewise if all the inhabitants were white?
2. If the community of District Six accepted and welcomed this step (as is pretended by the consultation of among others the Coloured Board of Commerce), why then the protest by thousands on the day of prayer?
3. If the whole community is treated fairly and humanely (as is contended), why then not give the non-White owners the opportunity to share on a free and just basis the profits of sale as well as reinvestment?

NEW SOCIAL PROBLEMS

The question was raised whether resettlement on the existing multi-racial basis would not create new social problems. The question is: How far must the Coloureds be removed from the Whites before no "social problems" will occur? Will the Northpole be far enough?

PROTEST STILL WORTHWHILE?

A few Afrikaans writers have expressed their condemnation or disappointment. Leaders of the English-speaking churches have protested strongly. Up till now no public reaction has been forthcoming from the Afrikaans churches. The reaction in the Afrikaans press proves how in the short space of a year the voice of protest from Christians on the Afrikaans side has weakened because of fear (as one minister has expressed it) of this being seen as political agitation.

EFFECT ON COLOUREDS AND WHITES

This action shows once more our hypocritical attitude towards the Coloureds and the harmful effect this is having on the propagation of the Gospel.

Eventually we as Whites are going to suffer most because of our unwillingness to protest and to witness. Our dehumanization of our neighbour, which humiliates the Coloured, will eventually destroy us.

Anglicans and Presbyterians move towards Union

(Continued from page 1)

been ordained to the ministry by a Presbyterian Church, and — by the grace of God — hoped to die a Presbyterian! He then went on to list those things in Anglican theory and practice which (to put it mildly) did not appeal to Presbyterians. After a beginning as frank and honest as this, there was only one way open to the discussions — forward. At the end of the afternoon, those present had agreed to report to the official bodies of their respective Churches, and to ask their permission to continue the conversations on a very much more thorough basis. This was cordially approved by the Churches.

FIRST JOINT STATEMENT

Since that time, the Churches' representatives have met at intervals that became more frequent in 1964, when they were changed from annual events to thrice yearly. During these meetings, thorough exploration has been made of one another's doctrines, worship, and practice, with the result that those taking part have come to know one another well, and, more important, to trust one another. Quite early in the proceedings, it was found possible to issue a Joint Statement of purpose which was subsequently ratified by the Churches. This statement is important enough to warrant fairly extensive quotation:

"We affirm that the goal for our Churches, towards which these conversations should aim, is organic union and not merely some working arrangement for closer co-operation. We believe that this unity is God's will for his Church and that the effective work and witness of the Church will require such unity within a measurable time.

" . . . we are mindful of the real obstacles in our path, of things which divide us, and which cannot be brushed aside because they are precious to each of us and deeply embedded in our interpretation of the Faith. We are also mindful of the great things we hold in common.

" . . . union (cannot) be achieved by any process of compromise in which those things that appear

alien to either tradition are eliminated. . . . On the contrary, union must preserve what is of the essence of the conferring Churches . . .

"We affirm that this (unity) will not be achieved by the ingenuity of negotiation, but only as the Spirit of God shall open the way for us . . ."

Careful study of that statement reveals that the representatives were realistic enough to be well aware of the obstacles that would have to be overcome if real union were to be achieved, while they were also deeply conscious of the imperative to unity implied in being obedient to God's will for the Church.

SECOND STATEMENT OF AGREED BELIEF

From 1960 to mid-1964 the representatives of the Churches spent a great deal of time giving careful study to one another's interpretation of basic doctrines of the Christian faith. At the end of that period, the representatives found that they were in a position to issue a Statement of Agreed Belief which, again, was endorsed by the Presbyterian Assemblies and the Anglican Episcopal Synod in due time. This Statement is too long to be quoted in full in an article of this nature * but certain points in it deserve noting. First is the remarkably wide range of the Christian faith on which it was possible to agree. This is indicated by the headings of the sections in the Statement: The Gospel of God's Grace; The Authority of Scripture; The Relation of Scripture to the Tradition of the Church; One Holy Catholic and Apostolic Church; Ministry in the Church; The Sacraments of Baptism and the Lord's Supper; The Kingship of Christ. This underlines and reinforces the growing conviction of the Churches' representatives on the Conversations: that on essential matters of the Christian faith, the agreement between these two groups of Churches is both deep and wide, of far more importance and significance than those matters that

* The Statement of Agreed Belief is obtainable from the Secretariat to the Conversations: The Rev. H. H. Munro, Box 11347, Johannesburg, and Canon F. A. Amoore, Box 1131, Johannesburg.

(Continued on page 6)

Editorial:

The Coming Election

It is amazing how much workpower, time, energy and money political parties spend on disseminating information and propaganda in an attempt to win the support of voters for their policy. In itself this is an encouraging sign of active interest in the political life of the country. It is amazing, however, to see how little the political policies and practices are approached and judged from a Biblical, Christian viewpoint by voters who are confessing Christians. Loyalty to own party and leader so often overrules obedience to the claims of Christ — not because such a voter purposefully wishes to disobey his Master, but simply because the Church or his fellow Christian never taught or helped him to understand and accept his political responsibility **as a Christian**. How many Christians with the vote, for example, have during the past year submitted the policy and practice of the political parties in our country to a thorough examination with Scripture as standard and norm?

One of the most important reasons why this happens so seldom is simply because churches and Christian organizations have neglected their duty to give sufficient guidance on this basis to members of the churches. This is also the main reason why political points of view sometimes completely control or even supplants our Christian principles and convictions. When the political government of the country ultimately goes wrong and seriously harms the whole society spiritually as well as materially, the Church of Christ must blame herself in the first instance and must confess that through her negligence to give timely and sufficient Biblical guidance, she is also responsible.

To fulfil her call effectively, also in this connection, it will be necessary that the Church of Christ in South Africa should at least do the following through her different denominations:

Offer a large and continued programme of Christian education to her members to teach them what standards they as Christians should have in judging the policies and practices of all political parties.

Without identifying herself with any party, teach members how to differentiate and decide with Scripture as norm where support should be given or withheld.

Encourage many more Christians **as Christians** to take a leading part in the political life of the country.

Teach Christians how to protest effectively and act positively where the Biblical aims of justice, neighbourly love and truth are violated, so to direct the political thought of the country in another direction.

Only by this approach will our political life retain its sense and objective and promote the cause of Christ and the highest wellbeing of the country. Therefore, we earnestly request every voter who calls himself a Christian, to decide in this light, before the 30th March, what God expects from him as voter — and then to act accordingly.

Inleidingsartikel:

Die Komende Verkiesing

Dit is verbasend hoeveel werkkragte, tyd, energie en geld politieke partye spandeer om deur voorligting en propaganda die stem van die kiesers vir hulle party en sy beleid te probeer verower. Dit in sigself is 'n bemoedigende teken van lewende belangstelling in die politieke lewe van die land. Dit is egter net so verbasend hoe min die politieke beleide en praktyke deur kiesers wat belydende Christene is, vanuit Bybelse, Christelike gesigspunte benader en beoordeel word. Lojaliteit aan eie party en leier oorheers so veel kere gehoorsaamheid aan die eis van Christus — nie omdat sodanige kieser doelbewus sy Meester ongehoorsaam wil wees nie, maar eenvoudig omdat sy kerk of sy mede-Christen hom nooit geleer of gehelp het om **as Christen** sy politieke verantwoordelikheid te verstaan en te aanvaar nie. Hoeveel Christene in Suid-Afrika wat die stemreg besit, het byvoorbeeld die afgelope jaar die beleid en praktyk van die politieke partye in ons land onderwerp aan 'n deurtastende ondersoek met die Skrif as maatstaf en norm?

Een van die belangrikste redes waarom dit so selde gebeur is eenvoudig omdat kerke en Christelike organisasies hulle plig versuim het om genoegsame voorligting op hierdie basis aan lidmate van kerke te gee. Dis dan ook die hoofrede waarom politieke benaderinge ons Christelike beginsels of oortuiginge soms totaal oorheers — of selfs verdring. En as die politieke bestuur van die land dan uiteindelik skeef loop en die hele gemeenskap geestelik sowel as materieel ernstig benadeel, moet die Kerk van Christus in die eerste plek homself blameer en bely dat deur sy versuim aan betydse en genoegsame Bybelse voorligting, hy mede-verantwoordelik is.

Om sy roeping in dié verband doeltreffend uit te voer, sal dit nodig wees dat die Kerk van Christus in Suid-Afrika deur sy verskillende kerk-formasies minstens die volgende sal doen:

'n Grootskaalse en volgehoude program van Christelike opvoeding van sy lidmate aanbied om sy lidmate te leer watter maatstawwe hulle as Christene moet aanlê in die beoordeling van beleid en praktyk van alle politieke partye.

Sonder om hom met enige party te vereenselwig, moet lidmate geleer word, met die Skrif as norm, om te onderskei en te beslis waar hulle hulle steun moet gee of weerhou.

Baie meer Christene moet aangemoedig word om **as Christene** 'n leidende aandeel in die politieke lewe van die land te neem.

Waar die Bybelse eise van geregtigheid, naasteliefde en waarheid geweld aangedoen word, moet Christene geleer word hoe om effektief te protesteer en deur positiewe optrede die politieke denke van die land in 'n ander rigting te stuur.

Alleen deur hierdie benadering sal ons politieke lewe sy sin en doel behou en bevorderlik wees vir die saak van Christus en die hoogste welsyn van die land. Daarom wil ons elke kieser wat homself Christen noem, ernstig vra om reeds voor 30 Maart as Christen in hierdie lig te beslis wat God van hom as kieser verwag—en dienooreenkomstig te handel.

Anglicans and Presbyterians move towards Union

(Continued from page 4)

still serve to keep us apart. It was, as will be seen later, this conviction that we were agreed on the things that matter that led the Churches' representatives to propose the next step forward.

The other point about this Statement that is worth noting is that it was possible to express a measure of agreement on the vexed question of Ministry in the Church. After outlining the function of the ordained Minister in the Church, the Statement goes on: "This ministry necessarily includes men who exercise oversight (episcopé) over the members of the Church in the name of Christ, and this oversight has been exercised in different ways within the Church". It is, of course, common knowledge that relationships between Anglicans and others, and moves to closer unity between them, have always found the question of the ministry, and particularly episcopacy (the ministry by bishops) the main difficulty. The Statement of Agreed Belief hints at a possible solution to this thorny question, in that it expresses the realisation that the **functions** of the bishop, i.e. predominantly pastoral oversight at a level beyond that of the congregation, have always been expressed in our Churches, though in different ways. In the Presbyterian Churches, for example, this oversight has been exercised by the Presbytery and General Assembly. Even in denominations that are congregational in their structure, and which permit great liberty of action for the local congregation, have, through such bodies as district associations, exercised a measure of pastoral concern for and authority over the local congregation.

ADVANTAGES OF EPISCOPACY

It should also be said that not a few Presbyterian Ministers, and perhaps especially the younger Ministers, are coming to see that there are advantages in having bishops. Concern has been expressed in many quarters for example over the "utter lawlessness" of the Presbyterian Minister, and the conviction is growing

that for the good of the Church as a whole, the local Minister needs to realise that he is also "a man under authority". Then, too, many Presbyterians are beginning to see that there is value in having a bishop as a "pastor of pastors", a wise and respected counsellor to whom one could go for encouragement, advice, and — where necessary — loving rebuke.

We had spent four years studying and discussing theology. We had produced a Statement of Agreed Belief. So far, so good. But inevitably the question arose: now what? As we pondered that question, it appeared to us that there were two, and only two, alternatives open to us. One was to part with expressions of mutual esteem and regard. The second was to propose to the Churches a further step forward in faith. Convinced that obedience to God demanded this of them, the representatives agreed that the first alternative was unthinkable, that concrete proposals should be put before the Churches to open the way to full organic union. The result of the work following on this conviction was the Proposed Covenant, which reads as follows:

PROPOSED COVENANT

We, the Church of the Province of South Africa, the Bantu Presbyterian Church of South Africa, the Presbyterian Church of Southern Africa, and the Tsonga Presbyterian Church (Swiss Mission in South Africa) believing that we are obedient to God's will for the unity of the Church as clearly set forth in the Holy Scriptures, and that we have been guided by the Holy Spirit to this end, acknowledge our common faith, and, in humble penitence, our several responsibility for divisions which hinder the mission of Christ's Church in the world.

Recognising in common the Holy Scriptures as the supreme rule of faith and life, confessing in common the Catholic faith as set forth in the Creeds of the ancient Church, observing in common the Sacraments of Baptism and Holy Communion as signs and seals of God's redeeming love in Jesus Christ, we affirm that each communion is within the One, Holy, Catholic and

Apostolic Church, and that the ministries of each are effective in the ministry of the Word and Sacraments.

As therefore we have been brought to recognise and acknowledge these things, we now engage in a solemn covenant with one another to seek under God the organic unity which we believe to be his will, and in particular, as steps deemed appropriate to this end, we undertake:

1. To seek agreement on a common form of episcopal ministry;
2. To admit to the Lord's Table communicant members of one another's churches who so desire, as an immediate and visible sign of Christian fellowship, and an earnest of full communion to come.

In order to signify and seal the entering into of this covenant, which from time to time we purpose to renew, a season will be appointed for solemn services of dedication throughout the covenanting Churches.

In this common undertaking we commit ourselves to the continuing guidance of the Holy Spirit.

* * *

(In next month's issue: The reaction of the Churches to the Proposed Covenant, and a commentary on the Covenant itself.)

PRO VERITATE

Verskyn elke 15de van die maand.

Korrespondensie en Administrasie:

Alle briewe vir die redaksie en die administrasie aan:
Posbus 487, Johannesburg.

Redaksionele Bestuur:

Ds. A. W. Habelgaarn,
Ds. E. E. Mahabane,
Ds. A. L. Mncube,
Ds. J. E. Moulder,
Mnr. J. Oglethorpe,
Ds. R. Orr,
Prof. dr. A. van Selms.

Assistent-redakteur:

Dr. B. Engelbrecht,

Redakteur:

Ds. C. F. B. Naudé.

Intekengeld:

Republiek van Suid-Afrika, S.W.A.,
die Rhodesië en Protektorate:
R1 per jaar vooruitbetaalbaar.
Oorsee: R1.50 per jaar vooruitbetaalbaar.

Tjeks en posorders moet uitgemaak word aan „Pro Veritate” (Edms.) Bpk., Posbus 487, Johannesburg.
Gedruk deur Prompt Drukkers Maatskappy (Edms.) Bpk., Harrisstraat 11, Westgate, Johannesburg.

VIR WATTER PARTY GAAN EK STEM?

DR. B. ENGELBRECHT

Dis 'n ernstige vraag of Christene in 'n demokratiese land besef wat van hulle verwag word as hulle tot 'n parlementêre verkiesing opgeroep word, tot 'n deelname aan die politiek wat sy demokratiese vorm daarin aanneem dat dit party-politiek is. Is hulle ten volle bewus van wat hulle doen as hulle hul kruisie gaan trek agter die naam van dié of daardie party-kandidaat? Het hulle vooraf met die erns wat daarby pas vir hulleself rekenskap gegee van hoe groot die verantwoordelikheid is wat daarmee op hulle rus?

POLITIEK VUIL?

„Politiek is vuil“, sê mense, selfs Christene, dikwels. Daarom wil hulle die politiek en die Christelike geloof liefs so ver as moontlik van mekaar hou. Baie voel innerlik geskok, en gee dit soms ook te kenne, as die woord „politiek“ maar net die mond van die predikant op die kansel ontglip.

In 'n sekere sin is dit waar dat politiek „vuil“ is. Die mense het dit tot iets vuils gemaak. Hulle politieke verskille laat hulle mekaar dikwels haat en uit die haat kom altyd afskuwelike dinge te voorskyn. Dit is 'n groot gevaar wat daar in alle politiek skuil. As ons moet verklaar waarom dit so is, vind ons die antwoord daarin dat politiek die mens op gevaarlike hoogtes bring. Die politiek is die wyse waarop die mens deelneem aan die regering van die wêreld. Daarin staan die mens baie na aan God. In hierdie eminente posisie kan hy slegs mens bly as hy hom daar in die diepste ootmoed bevind. Die versoeking vir die mens is hier egter op sy grootste om „soos God“ te wil wees, om hom in sy eiemagtigheid óór God en sy naaste te verhef. En as dit gebeur, word die mens 'n **on-mens**. Uit hierdie onmenslikheid kom al die dinge te voorskyn wat die mens se politiek „vuil“ maak, wat die trekke van Godvyandigheid en mensvyandigheid daaraan gee.

Politiek is vuil, as die mens dit in sy hoogmoed tot sy saak maak waarin hy die geleentheid wat God hom gee, misbruik en in plaas van „ootmoedig te wandel“ met God, sy eie welluste en drifte daarin uitlewe. Dit lê egter nie in die wese van die saak nie. Daar is 'n ander aspek aan verbonde wat wêl in die wese van die saak lê. As ons ons aandag vir 'n oomblik daaraan gee, behoort ons anders daaroor te oordeel.

As die politiek vuil sou wees, is dit tog wel merkwaardig dat baie Christene wat skynbaar ook diep

oortuig is daarvan, tot soveel geesdrif aangevuur kan word as die stembag naderkom. Hulle sal gewis ook nie van die stembus wegbly nie, maar in hulle duisendtalle daarheen stroom om hulle kruisies „op die regte plek“ te trek. Doen hulle daarmee iets waarvoor hulle hulle behoort te skaam, of ten minste iets wat op 'n terrein lê so ver verwyderd van die kerk en die kansel dat hulle, as hulle daar is, liever nie daaraan herinner wil word nie?

GOD EN DIE MENS

Ons het hierbo reeds gepraat van die politiek as die wyse waarop die mens deelneem aan die regering van die wêreld. Hy staan in sy politieke handelinge die naaste aan God. God is die eintlike regeerder van die wêreld. Maar Hy regeer nie alléén, in eensaamheid, sonder die mens nie. In die wyse waarop Hy die wêreld regeer, wil Hy van mense gebruik maak. Die owerheid wil Hy in sy diens neem. Daarom word die owerheid in die Bybel ook sy dienaar genoem. Dit is ook nie vreemd dat God in so 'n noue bondgenootskap wil verkeer met die regeerders van hierdie wêreld nie. Want die wêreld waarvoor hulle regeer, is sy wêreld; die stoflike dinge waarmee hulle besig is, is sy skepping; die reëling van menslike verhoudinge in die samelewing, is 'n heilige aangeleentheid. Aardse owerhede is voortdurend besig met die dinge wat vir God die naaste aan die hart lê, ja, wat Hy so lief gehad het dat Hy sy Seun daarvoor aan die kruis geoffer het. As ons nou op stembag aan 'n parlementêre verkiesing gaan deelneem, gaan ons op die wyse van deelname aan 'n party-politieke wedyering saam bepaal wie as dienaar van God vir die owerheidsamp aangewys sal word. Daarmee gaan ons niks minder doen nie as om ons te laat inskakel as medewerkers van God in 'n keuse wat Hy nie sonder ons wil doen nie.

As ons die saak so sien, wie durf dan nog beweer dat politiek vuil is? Veeleer behoort ons dan te besef hoe groot elke landsburger en elke kieser se verantwoordelikheid is om daarvoor te ywer en daarteen te waak dat ons politiek nie vuil sal word nie, maar dat dit iets heiligs sal wees.

HANDELEND EN DENKEND

Daar word ongetwyfeld baie, amper te veel, veronderstel as daar verwag word dat alle kiesers, ten minste alle Christene, hierdie verantwoordelikheid reeds deurdink het en besef. Vir baie Christene is dit vir hulle menswees wesentliker dat hulle handelende wesens is as dat hulle denkende wesens is. Hulle vergenoeg hulle daarmee dat hulle deur hul dagtaak en deur die wyse waarop hulle by die arbeid ingeskakel is, hulle plek in die volkslewe inneem tot welsyn van die geheel. Dit is natuurlik waar dat ons ook deur ons arbeid deelneem aan die politiek, aan die inrigting en ordening en aan die bewaring van die orde in die samelewing. Maar nou is dit eenmaal in 'n demokratiese staatsvorm so dat die verantwoordelikheid om aan die politieke lewe deel te neem, ook op so 'n wyse tot ons kom dat die enkele mens via sy bewussyn, sy opvatting, sy wêreld- en lewensbeskouing daarby ingeskakel is. Hy word ingetrek by die stryd wat die politieke partye om die mag voer. Die stem van die enkele mens dra gewig in die beslissing wat gaan val oor watter persone en watter party uit die partye-stryd sal tree as die aangewesenes om die regeeramp oor te neem. As denkende wese moet hy aan hierdie beslissing deelneem. En vir die Christen kom alles daarop aan dat hy in die gemeenskap met God daaraan sal deelneem.

VERANTWOORDELIKHEID

Of ons nou egter besef hoe groot hierdie verantwoordelikheid is (Vervolg op bladsy 8)

Vir watter Party gaan ek stem?

(Vervolg van bladsy 7)

heid is of nie, dit gebeur eenvoudig dat ons van tyd tot tyd daarvoor geplaas word en dit ook moet uitoeven. Dat aan elke verkiesingstryd ook 'n spel-karakter eie is, wil ons nie veroordeel of ontken as ons op hierdie verantwoordelikheid wys en dit huiweringwekkend groot noem nie. Maar dan moet dit tog as 'n lig-sinnigheid wat grens aan goddeloosheid beoordeel word dat dit vir talle mense 'n blote spel is waaraan hulle deelneem. In wese verskil dit vir hulle nie veel van 'n voetbalwedstryd of 'n perde-wedren nie. Vir baie gaan dit bloot om die sensasionele, om die opwindende wat hulle daarin ervaar om aan die wenkant (of verloorant!) te staan. Vir ander weer is politieke teenstellinge iets wat buite alle redelikheid staan. Hulle gee hulle in die geheel geen verantwoordelike rekenskap van waarom hulle nou juis so of so stem nie. Hulle doen dit bloot omdat dit hulle party is, omdat dit so hoort, omdat hulle emosioneel daartoe gepredisponeer is. Dit skep vir hulle hoege-naamd geen probleem nie.

LEIDING NODIG

Tog is daar ook Christene wat telkens weer vir die verantwoordelikheid terugdeins. Nie omdat hulle die verantwoordelikheid miskien liever sou wil ontwyk nie, maar omdat hulle as mense vir wie dit wesentliker is om te **handel** as om te **dink**, leiding nodig het en hierdie leiding selde ontvang. Op baie gebiede van hulle lewe ontvang hulle geestelike leiding en hulle laat hulle ook gewilliglik lei, al gee hulle hul reg om self ook 'n oordeel oor dinge te hê, nie totaal prys nie. (Egte leiding is nooit oormagtiging van die mens nie!) Sulke Christene gaan kerk toe, hulle behoort aan verenigings, hulle lees tydskrifte en boeke, en so soek hulle na geestelike leiding. Hulle ontvang dit miskien ook vir baie aspekte van hulle

lewe. Maar as dit aankom op die politieke beslissing wat hulle moet neem, verkeer hulle meestal in 'n geestelike wildernis. Daar ontvang hulle ook „leiding“; daar hoor hulle ook „stemme“. Toe Jesus in die woestyn was het Hy daar ook leiding ontvang en stemme gehoor — leiding oor hoe Hy dit moes doen sodat dit reg sou wees, en beloftes van brood en selfbehoud en heerskappy. In die wildernis van die party-politieke stryd met al die verwarrende stemme wat hulle siele aanveg, het Christene egter nodig om tot bevryding uitgelei te word op 'n weg wat hulle voor God kan verantwoord. Hulle stemreg en stemplig plaas hulle voor 'n byna bo-menslike verantwoordelikheid. En van die kant van die geestelike leidliede is dit beslis ónverantwoordelik om die las van hierdie verantwoordelikheid sonder meer te laat rus op die gewete van die enkele mens. Daarmee word 'n netelige taak slegs ontwyk en word die leiding wat aan mense gegee word, oorgelaat aan figure — mense, groepe en instansies — wat dikwels in 'n verkiesingstryd opportunistiese verleiers is.

Daar is enkele fundamentele dinge wat op een of ander wyse onder elke Christen se aandag gebring behoort te word voordat hy na die stembus gaan.

POSITIEWE AANVAARDING

Die eerste is ongetwyfeld dit, dat daar by Christene 'n positiewe aanvaarding moet wees van hulle reg, voorreg en plig om te stem. Die politieke partystruktuur van die moderne demokratiese wêreld, is eintlik 'n vrug van die Franse Rewolusie. Dit neem egter nie die feit weg dat dit 'n goeie vrug is nie. Veral tussen die Calvinistiese geloof en die politieke stelsel van die demokrasie is daar 'n noue aansluiting. Dit is nie korrek om te beweer dat die demokrasie uit die Calvinisme voortgekom het nie. Dit is egter wel waar dat die grondgedagtes van die Calvinisme die nouste verwantskap vertoon met die grondgedagtes van die demokrasie. 'n Demokratiese staatsinrigting, waarin politieke partye kan ontstaan, bied die grootste moontlikheid vir die Christen om sy politieke verantwoordelikheid uit te leef. Aan die verskynsel van die politieke par-

ty lê daar 'n waarheid ten grondslag wat vir die Christelike geloof self van die grootste belang is, nl. dat God en mens in 'n dialogiese verhouding tot mekaar staan. God spreek nie alléén nie; Hy laat die mens met Hom meespreek. God handel nie alléén nie; Hy laat die mens met Hom mee-handel. Hierdie selfde verhouding moet, juis omdat die owerheid van God kom, ook tussen die owerheid en die volk bestaan. Die owerheid spreek nie alléén nie, die mens mag meespreek; en hy handel nie alléén nie, die mens mag mee-handel. In hierdie grondgedagte lê die moontlikheid van die nouste aansluiting tussen die Christelike geloof en die demokratiese staatsvorm. Daaraan moet nog 'n ander belangrike gedagte toegevoeg word. Die feit dat die mens, in die georganiseerde verband van die politieke party, in so 'n dialogiese verhouding tot die owerheid staan, is gegrond in die waarheid dat die mondige mens self ook 'n selfstandige oordeel en 'n insig in die waarheid het — wat die stelling natuurlik nie ophêf dat hy daarin ook leiding nodig het nie. Met die Woord van God in die hand, kan hy vir homself uitmaak wat waar en goed is. Daarom sal die owerheid hom nie mag veronagsaam nie. In die soeke na die waarheid as die grond vir die inrigting van die samelewing, en in die getuienis aangaande hierdie waarheid, staan daar teenoor die owerheid dus nie slegs die kerk nie, maar ook die mens, die party. Dit is die eintlike betekenis van die politieke party in die Christelike demokrasie. Daarom moet die Christen sy politieke verantwoordelikheid wat hy deur stemming uitoeven, soos dit geskied in die samehang van 'n politieke partystelsel en in sy betrokkenheid by die party-politieke stryd, positief aanvaar. Dit sou ener syds verkeerd wees as hy hom van die party-politiek distansieer (al is daar baie in wat „vuil“ is). Andersyds is dit egter ook verkeerd as hy so daarin opgaan dat sy eie, vrye, selfstandige oordeel ter wille van die partybelang tot nul gereduseer word, dat die partybelang sy oordeel vir hom bepaal, of liever: van hom wegneem.

(Vervolg op bladsy 9)

(Vervolg van bladsy 8)

GEVARE

Hierdie laaste opmerking bring ons by 'n tweede gedagte. In die feit dat die Christen sy deelname aan die politiek ook in die beslissende tydsgeewig van 'n parlementêre verkiesing beoefen deur van sy stemreg gebruik te maak, en in die feit dat hierdie verantwoordelikheid uitgeoefen word in 'n onlosmaaklike samehang met die stryd van politieke partye, skuil daar gevare waarvoor hy die oë wyd oop moet hou.

Die verskynsel van politieke partye is op sigself en as sodanig nie 'n kwaad nie. Die feit dat elke politieke party 'n program, 'n ideologie, 'n belofte of reeks van beloftes oor ekonomiese, sosiale, kulturele, binne- en buitelandse politieke aangeleenthede, ens., aan die kiesers voorhou, is nie as sodanig 'n bedrieglike psigologiese spel nie. Die wedywering om stemme, wat die demokratiese sleutel is tot die verkryging van die regeermag, is as sodanig ook nie vuil nie. Hierdie dinge, wat so noodwendig met die party-politiek saamhang, lei die Christen egter tot sekere maatstawwe wat hom enigins in staat stel om te toets of hy die grense van sy Christelike verantwoordelikheid nie oorskry deur vir 'n bepaalde party te stem nie; wat hom enigins help om te bepaal of dit vir 'n party slegs om die party gaan, of dit slegs om die verkryging van mag gaan, en of dit werklik vir die party om die totale volksbelang gaan.

'n Politieke party wat sy eie wese en roeping verstaan, sal ander partye teenoor hom ten volle erken en eerbiedig. Sy eie reg om 'n party te wees, ontleen hy daaraan dat daar ook ander partye mag wees. Wanneer hy tot vervloeking van andersdenkendes oorgaan, het hy 'n bedreiging vir die demokratiese staat geword en daarmee tot 'n bedreiging vir die vryheid van die enkele mens, in besonder ook van die vryheid van die Christen vir wie sy reg tot verskil diep in sy geloofsoortuiging veranker is. **Vir 'n politieke party wat al ooit, of dit in sy amptelike optrede of in uitlatinge van sy aanvoeders is wat onweerspreek gebly het, laat blyk het dat hy teenoor enige Christen of groep Christene se**

getuienis onverdraagsaam staan, sal 'n Christen sy stem nie mag uitbring nie.

'n Politieke party moet die beloftes wat hy aan kiesers maak, hou binne die grense van wat realisties, uitvoerbaar en regverdig teenoor almal is. Dié beloftes moet inderdaad beloftes wees wat die goeie inhoud vir alle partye en volksgroepe. Daar moet regverdigheid in wees wat beantwoord aan die maatstawwe van die geregtigheid. **'n Politieke party wat van die volk 'n „mandaat" vra om onreg te pleeg, om 'n program uit te voer wat die toets van die Christelike sede nie kan deurstaan nie, om bv. een bevolkingsdeel se belange te versker teenoor en ten koste van ander groepe in die bevolkingsgeheel, moet vir 'n Christen klaarblyklik verwerplik wees.**

'n Politieke party wat meeding om die stemme van kiesers, se eerlikheid en integriteit kan tot op groot hoogte bepaal word deur die metodes wat hy daartoe aanwend. Elke party-politieke stryd wat aan 'n verkiesing voorafgaan, word altyd weer deur twee dinge gekenmerk. Aan die een kant is daar die erns waarmee op die kiesers toegetree word en waarmee beleidsrigtinge teenoor mekaar gestel word; aan die ander kant is daar die humoristiese, die lagwekkende, die verademende van goeie spot. Daar is egter grense aan. Die Christen weet dat daardie grense oorskry word as die erns tot haat word en die goeie spot tot venyn. **Wanneer 'n politieke party sy strydmiddele uit 'n arsenaal van haat en venyn te voorskyn haal, wanneer verkiesingsbeloftes klaarblyklik onvervulbaar is en as middel aangegryp word om stemme te wen en die eenvoudiges van hart te bedrieg, wanneer by gebrek aan argumente wat oortuigingskrag besit omdat dit in die waarheid veranker is, gegryp word na die bedenklikste van alle middele: 'n kwaadwillige beskinding van opponerende partye en persone, moet die kieser hom ernstig afvra met wie hy te doen het. Wat dink so 'n party en sy aanvoeders van die kieser as mens, hoe bereken hulle sy waarde as daar nie gehuiwer word om reeds voor so 'n party aan bewind mag kom, sy siel te besoedel en sy mens-wees onbe-**

skaamd te verlaag tot 'n afsetplek vir die werke van die duisternis nie? In die grond van die saak: Hoe sal so 'n party by eventuele bewindsaanvaarding as dienaar van God naas Hom kan staan?

GRENSOORSKRYDING

Ernstige nadenke oor hierdie dinge wil egter nie sê dat die Christen nie ook realisties en toegeeflik daarvoor moet dink nie. Hy sal hom nie te veel daaraan moet erger as 'n politieke party optree met die pretensie dat hy beskik oor 'n kennis van wat vir die volksbelang goed en heilsaam is en oor die vermoë om dit te verwirklik wat dié van ander partye oorskadu nie. Die erns en oortuiging waarmee die party sy program vir die kiesers aanbied, gaan noodwendig gepaard met 'n groot mate van idealisme wat nie sonder meer as onwaaragtigheid gewantrou moet word nie. Skerpe taal wat gebesig word in die afwysing van standpunte moet nie alte gou vir haat en venyn aangesien word nie. Daar is so iets soos 'n byna ongehoorde aanmatiging van die politieke party wat net-net grensoorskrydend wil wees en tog sedelik geoorloof is. Die Christen weet egter dat die grens dan oorskry word wanneer die party homself verabsoluteer. En hy weet dit ontwyfelbaar daaraan as dit eenmaal geblyk het dat so 'n party die staat in sy diens wil neem, die staat aan die party-belang ondergeskik wil maak, die staat as magsmiddel vir die bevordering van die party-belang wil misbruik. Dit weet die Christen meestal eers nadat so 'n party reeds aan bewind was. In die tyd van mededinging om die mag is daar egter tog reeds sekere tekens wat soms selfs onmiskenbaar is, wat hom op sy hoede kan stel (bv. as die party-belang en die wil om te wen so oorheersend word dat algemeen-erkende Christelike waardes, selfs aanvaarde party-beginsels, ter wille van die doel wat beoog word en in die strategie van die verkiesingstryd oorboord gewerp word). 'n Politieke party wat hom oor die Christelike sede verhef en daarvoor 'n willekeurige mag wil uitoefen, sal nie aarsel om ook van die staat wat God se instel-

(Vervolg op bladsy 10)

Vir watter Party gaan ek stem?

(Vervolg van bladsy 9)

ling is, 'n instrument in sy eie belang te maak nie. Dan gebeur dit dat die volkslewe deur 'n politieke party en sy verteenwoordigers geregeer word. Die politieke party is dan nie meer die weg waarlangs die regeringsetel verower is nie; dit is self, deur sy verteenwoordigers, „die regering”; en die owerheid is dan nie meer dienaar van God nie, maar dienaar van die party. 'n Politieke party wat in sy bestaan en optrede dergelike trekke vertoon, moet vanselfsprekend vir die Christen verwerplik wees. Die eenparty-diktatuur kondig hom daarin onheilspellend aan. En al is dit nie noodwendig so dat 'n eenparty-staat onchristelik is nie, vir Christene beteken die oorgang daartoe niks minder nie as 'n oorgang van een beginsel na 'n ander beginsel. Dit is prinsipiël die einde van die Christelike vryheid en van die mondigheid van die Christen.

IDEOLOGIE

Ons staan hier natuurlik voor die probleem van die betekenis van die party-beleid of party-ideologie in die geval van bewindsaanvaarding. Dit is tog ongetwyfeld so dat 'n aantal verteenwoordigers van 'n politieke party die beheer oor die regering van 'n land verkry nadat die keuse van die meerderheid van kiesers op hulle geval het, en dit op grond van die aanvaarbaarheid van die beleid wat in die verkiesingstryd deur so 'n party voorgedra is. Wat die regeringsbeleid sal wees, word in die praktyk onvermydelik bepaal deur die party-beleid van dié party wat in die regeringshuis die meeste verteenwoordigers het. Moet dit dan nie onvermydelik daarop uitloop dat die volk deur 'n politieke party geregeer word en dat die owerheid aan die party onderhorig is nie? Hierdie vraag verloor veel van sy prinsipiële skerpheid as dit in die politieke beleid wat deur die party voorgedra word, gaan om dinge van 'n

meer stoflike en administratiewe aard wat uitgevoer word binne daardie groot speelruimte waar dit nie, altans nie gou, tot ernstige gewetenskaplike aanleiding kan gee nie. Daar is inderdaad groot gebiede van die samelewing in elke volk waar daar meer as een regverdigde moontlikheid bestaan om tot 'n bepaalde ordening en bepaalde handeling oor te gaan. Dit is egter óók so dat geen politieke beleid uitgevoer kan word, selfs nie in „suiwer stoflike” aangeleenthede, sonder dat dit op een of ander geestelike grondslag geskied en sonder dat dit op een of ander wyse voortdurend ook 'n antwoord is op die diepste geestelike en sedelike vrae nie. Daarom is elke party-politieke ideologie so 'n gevaarlike ding. Dit is noodwendig altyd ook 'n soort geloofs-belydenis. Dit dra noodwendig 'n lading van wêreld- en lewensbeskoulike elemente wat die geestelike grondslag vir die regering van die volk sal uitmaak wanneer dit via die politieke party op bewindsaanvaarding uitloop. Hoe groter die „ideologiese” inhoud van 'n bepaalde politieke beleid is, d.w.s. hoe sterker 'n bepaalde wêreld- en lewensbeskouing daarin meesprek of daaraan ten grondslag lê, hoe direkter en hoe feller is die konfrontasie met die Woord van God en hoe skerper moet die vraag gestel word of dit in die Skrifopenbaring veranker is of daarteen ingaan. 'n Mens sou byna wil sê: Hoe minder „ideologie” hoe beter — as dit nie was vir die feit dat elke politieke party wat na die magsaanvaarding reik, potensieel in die owerheidsamp gestel kan word as „dienaar van God” wat as sodanig beslis nie neutraal kan staan te midde van vele wêreld- en lewensbeskouinge nie, en in die praktyk ook nooit neutraal staan nie. Die Christen sal hier met die grootste kundigheid en versigtigheid moet onderskei as hy in die uitoefening van sy stemreg werklik met God wil meeordeel. Maar juis in hierdie saak, wat sy eie geestelike vermoë in die meeste gevalle te bowe gaan, word die enkele Christen meestal deur sy geestelike leidsliede versak in 'n tyd wanneer hy hulle die nodigste het. In elk geval ontnef dit hom nie van sy verantwoordelikheid om die geeste op die proef te stel nie.

GROTER EUWEL

Vir 'n politieke party wat anti-Christelike en anti-Bybelse elemente met sy ideologie in die lewensbeskouing van die volk probeer indra, sal die Christen nooit sy stem mag uitbring nie. Maar daar is selfs nog 'n groter gevaar as 'n uitgesproke of duidelik aanwysbare anti-Bybelse en anti-Christelike en anti-godsdiens-tige strekking van 'n politieke beleid. **Die groter euwel is die pseudo-Christelike, die leuen-Christelike, die aanspraak op die sanksie van Gods Woord vir wat in wese onchristelik is.** In 'n demokratiese land waar die Christelike geloof die lewensbeskouing stempel, is dit geen denkbeeldige gevaar nie. Juis hier sal elke party-ideologie met die Christelike lewensbesef moet rekening hou. Die wyse waarop dit gedoen word, kan egter in die hoogste mate opportunisties en bedrieglik wees. Dit is moeilik om hier te onderskei, maar daar is tog wel sprekende tekens waaraan die pseudo-Christelike karakter van 'n politieke ideologie onderken kan word. **Hoe Christelik 'n party-ideologie hom ook mag voordoen, dit is 'n leuen-pretensie as dit intolerante neigings vertoon teenoor enige element van die Christelike geloof of enige implikasie daarvan.** So 'n party is 'n wolf in skaapskleren. Die Christelike karakter van 'n politieke party lê wesenlik daarin dat hy in beginsel en in die praktyk verdraagsaam sal staan teenoor die beroep op die gewete, nie alleen buite nie maar ook binne die party. Die party-dissipline van 'n politieke party wat Christelik aanvaarbaar wil wees, sal op die gebied van die wêreld- en lewensbeskouing daarvoor ruimte moet laat. Wanneer die party-dissipline hom egter wil laat geld teenoor 'n beroep op Gods Woord, is dit 'n wesenlike ontkenning van die geldigheid van Gods Woord op die politieke terrein en 'n verdringing van die gesag van Gods Woord deur die eiemagtigheid van die ideologie.

DIE KEUSE

Hiermee het ons enkele fundamentele oorwegings aangedui wat vir Christene van groot belang behoort te wees wanneer hulle hulle klaarmaak om na die

(Vervolg op bladsy 13)

THE TROUBLED HEART*

I, JUDAS...

DR. W. BRUCKNER DE VILLIERS

It is perhaps understandable that, in times as spiritually vexed as ours, we should resort to somewhat uncourtly, if not downright crude and drastic language in stressing our own convictions and in slating the foolhardy spirits who venture to disagree with us. It has, particularly, become fashionable among the interpreters of the Christianity of our day to hurl contemptuous Biblical epithets such as "Judas" and "Pharisee" at each other at the merest suggestion of a difference in interpretation.

DESPICABLE CONCLUSION

Only the other day again, for example, did the anonymous religious contributor to one of our Sunday papers hold up Judas Iscariot as the contemptible forerunner of the renegades of our time who have allegedly committed treason against "their principles, their fellow-men, their own people, their God" for the sake of the bribes offered them by "the powers on the other side."

It was quite obvious at whom this cruel barb was directed, even though no names were mentioned, for the Biblical reference upon which this whole "devotional" meditation was based was given as Jn. 18: 2, which reads: "And Judas also, which betrayed him, knew the place", i.e. Gethsemane. And the peculiar conclusion was drawn that, just as in the case of Judas, a few singularly privileged churchmen of our day also knew the place, "the shrine of our God and of our people", and had, through this very knowledge, betrayed both God and his pre-sumbaly chosen people.

This conclusion is, of course, a completely despicable one in its distortion of Biblical revelation to suit the narrow partisan purposes of the nameless author. The essential message of the quoted text nevertheless remains completely valid and its application, as far as I can see, is a far wider one than would superficially appear to be the case.

ALL INVOLVED

Surely, if treason against Christ be a vital issue — and a vital issue is indeed what this text makes of it — and if knowledge of Gethsemane, the place of privileged intimacy with Christ, is not only what basically gives rise to such treason, but lends essential content to its vileness, then it is not only the few "renegade" churchmen, in fact, not only all theologically trained ministers of religion as such who find themselves exposed by the harsh spotlight of

this particular revelation, but **all** of us who dare to call ourselves Christians, i.e. followers and disciples of Christ, the privileged intimates, those who have been allowed into the holy shrine of communion with Him — with Him also in His anxiety for the souls of men, also in His suffering for the sake of their salvation...

For are not the great majority of us, the truly privileged ones, baptised in His Name, timorously offered to the service of the Lord, in order to obtain His blessing, by godfearing parents at whose knees we were introduced into the mysteries of Christian discipleship? Did not all of us, like Judas, undergo some form of catechism as regards the ultimate principles of Christianity, and were not all of us subsequently inducted into the Church and ritually confirmed as members of Christ's congregation on the basis of our confession of true belief in Him and everything He represents?

Have not all of us, perhaps all too habitually, repeatedly reaffirmed this life-reforming belief, whether it be through our sporadic participation in the holy sacraments of the Church or through our mere attendance, regularly, Sunday upon Sunday, of the church services of our various denominations?

Have we not openly, even brazenly, prided ourselves upon our Christianity, upon our, often sadly formalistic, loyalty to His Church, upon our dedicated adherence to the principles which He laid down for His followers to follow?

What, then, must be the judgment upon the widespread and apparently unconcerned, albeit tactful and tacit transgression, of those very principles by ourselves? What dare we put forward in our own defence when confronted, for instance, with the neglected demands of the Sermon on the Mount? How do we reconcile our lives, our daily actions, our uncharitable utterings

and sinful machinations with the pose of discipleship we so fondly, so proudly — so impertinently — present to the world at large?

Whence do we derive the effrontery — to mention but one example of our faithlessness and treachery — to call ourselves "Christians", true followers of Christ, those who have shared with Him the intimacy of Galilee as well as of Gethsemane, when, whether from ignoble and selfish fear or from self-seeking ambition and status-mindedness, political or otherwise, we refuse to acknowledge and practise true fellowship with those, our fellow-Christians who are less temporally blessed, less gifted, less cultured and enlightened or even less physically unpigmented than ourselves?

By what quirk of sinful pride do we imagine that we have the sole right to God's mercy through Christ, that **our** interpretation of the Christian gospel of grace is the only authorised one, that those who happen to disagree with **us** must of necessity be renegades and traitors to the "cause" which we fatuously consider to be Christ's?

THE NATURE OF JUDAS' TREASON

It is of importance, too, to consider in passing the nature of Judas' motivation towards treachery as well as the object of his betrayal. **For this arch-traitor did not betray any particular "tradition", his "own people", any established church or even the "God of his fathers". He betrayed, specifically, personally and directly, Christ Himself and everything He represented on earth. In a very real sense Judas was the first true "nationalist" to make his impact on human history. And it**

* The English counterpart of Dr. de Villiers' regular monthly column "Geesteskwellinge". This column will in future appear alternately in Afrikaans and English — Editor.

DIE KERK BUITE SUID-AFRIKA

WÊRELDRAAD VAN KERKE

PROF. B. B. KEET

Dr. Visser 't Hooft, van die begin af sekretaris-generaal van die Wêreldraad, tree aan die einde van hierdie jaar af en word opgevolg deur Dr. Eugene Carson Blake, Stated Clerk of the United Presbyterian Church in America. Die aftredende sekretaris het voor die teologiese fakulteit in Zurich 'n oorsig gegee van die ekumeniese situasie tot op die huidige oomblik. Volgens sy oordeel het dié beweging 'n nuwe periode binne getree wat die periode van universaliteit genoem kan word.

Van die begin af, sê hy, was daar steeds groei. Protestantse en Anglikaanse kerke van Europa en Noord-Amerika het saam met die Grieks-Ortodokse kerke die beweging gestig. Later het die kerke in die lande van Asië en Afrika bygekom, en eindelijk ook die groot Ortodokse gemeenskappe (Rusland). So kon dit kom tot 'n werklike dialoog tussen die Christene van Wes en Oos. Die Rooms-Katolieke kerke wat voor die optree van Pous Johannes XIII geen ekumeniese aktiwiteite ontwikkel het nie, het nou deur die instelling van 'n sekretariaat vir eenheid, deur die deelname van waarnemers, deur die dekreet oor ekumeniese en ander Konsiliebesluite ook ekumenies aktief geword. Daarom word tans 'n belangrike moment in die kerkgeskiedenis beleef.

Tog kan daar geen sprake wees van 'n triomferende stemming op ekumeniese gebied nie, want die uiteindelijke doel is nie kontak en gesprek nie, maar wesenlike eenheid. Dit is intendeel selfs waar dat op die oomblik bepaalde teenstellinge met meer intensiteit verdeedig word as in die begin van die ekumeniese beweging. Daar is geen vooruitgang te bespeur wat die vraag van interkommunie betref nie. En die konsilie het nadruklik uitgespreek dat die besluite van 1870 oor die onfeilbaarheid en wêreldomvattende jurisdiksie van die pous, wat vir die ander kerke onaanvaarbaar is, volledig hul geldigheid behou. Teenoor hierdie nuwe situasie lê daar sekere take vir die kerk voor. Soos reeds in Stockholm (1925) vasgestel is (hoe digter ons by die gekruisigde Jesus kom, hoe digter kom ons bymekaar) beteken die ekumenisme 'n teruggaan tot die bron. Die ekumeniese beweging het die Bybelse teologie op die voorgrond gebring; dit is Christosentrië, anders kan dit onmoontlik bestaan.

Een les van die geskiedenis is dat goeie betrekkinge tussen kerke slegs moontlik is as die kerke uitsluitend met geestelike middele te werk gaan. Daarom moet die godsdiensvryheid

'n groot rol toebedeel word. In hierdie wêreld moet die kerk as dienaar sowel as hoeder staan. Hulle moet op 'n nuwe manier in die wêreld met 'n gemeenskaplike getuienis staan, nie deur die Woord alleen nie, maar ook deur die daad. Ook in die Konsiliedokumente oor die verhouding van kerk en wêreld, kom 'n nuwe houding teenoor die wêreld tot uiting, al is die bewoordinge nie altyd ewe duidelik nie. Dit is onmoontlik om mekaar binne die ekumeniese beweging as kerke nie ernstig op te neem nie. Dit gaan hier nie om 'n soort ekumeniese sekte te vorm nie, maar om die kerke „in en deur wie ons die geloof ontvang het” tot eenheid te bring. Die gesamentlike optrede van die kerke, waar dit moontlik is, het Dr. Visser 't Hooft baie belangrik gevind. Daar is allerlei onderwerpe waarvoor in die kerke op dieselfde manier gedink word bv. die rassevraagstuk, die regte van die mens, die sosiale geregtigheid. Maar daar is ook probleme waarvoor daar nog geen eenstemmigheid bestaan nie soos kernbepoening, geboortereëling en die verhouding tot ander godsdienste. Verskil van opvatting bestaan daar ook tussen die Rooms-katolieke kerke en die ander kerke oor die wyse van optrede in internasionale kwessies. Die Rooms-katolieke kerk het daarvoor 'n diplomatieke verteenwoordiging; die ander kerke meen dat daardeur kerk en politiek vermeng word. Dit neem nie weg nie dat gesamentlike optrede, waar dit moontlik is met 'n goeie gewete, aanbeveel moet word. So bv. in kerklike hulpverlenings-programma's by vlugtelingsorg en in die organe van die Verenigde Volke. Bowaal moet daar steeds meer gestreef word dat die kerk 'n gemeenskaplike getuienis gee. In die ekumeniese betrekkinge tussen die kerke het hy drie fases onderskei, nl. dié waarin hulle mekaar ontdek, dié waarin hulle met mekaar saamlewe en dié waarin beslissinge geneem word. As die kerke mekaar ontdek, begin hulle sien dat daar

veel meer gemeenskaplike opvattinge bestaan as hulle eers gedink het. In die tweede fase kom die wederkerige pastoraat van die kerk aan die orde — dit beteken die einde van destruktiewe polemieke. Die grondslag van dit alles is egter dat uitgegaan word van die oortuiging dat God die eenheid wil. Volgens Visser 't Hooft bevind die betrekkinge van die Rooms-katolieke en ander kerke hulle nog in die eerste fase. Die kerke moet nog veel van mekaar leer. Dit is 'n gunstige teken dat die gesprek begin het en dat daar in die teologiese ondersoek steeds meer uitwisseling plaasvind. Op gemeentelike vlak sou dit goed wees as die kontak tussen gelowiges van albei kerke „die vorm van 'n heel eenvoudige uitwisseling kon aanneem, waarin elkeen die geleentheid gegee word om te sê wat sy kerk vir hom beteken en waar ook die geleentheid is om saam vir die eenheid te bid.” (Vir bogaande is erkenning verskuldig aan Persbureau der Nederlandse Hervormde Kerk.)

KERK EN STAAT

Uit dieselfde bron haal ons aan wat ds. Van Dam, kroniekskrywer, aanmerk na aanleiding van 'n uitspraak van Billy Graham, wat die proteste teen die Vietnam-politiek van Amerika gekritiseer het. Daarmee, sê Van Dam, het hy beslis nie die saak van die evangelie gedien nie, en vervolg dan:-

„Die lojaliteit van die kerk teenoor die staat — watter staat ook al — mag nooit beteken dat die kerk hom daartoe verplig om die staat deur dik en dun — my country right or wrong — te bly steun nie. Elke huwelik tussen kerk en staat, selfs die huwelik met 'n staat wat hom Christelik noem, is 'n **mésalliance**. Die gemeente van Christus moet hom altyd die vryheid voorbehou om te getuig en te spreek, ook teenoor die owerheid, soos die Here van die gemeente wat ook Here van die wêreld is, wil dat getuig en spreek sal word. Die beste diens wat die gemeente aan die wêreld kan bewys, is om lojaal te wees aan die Here en sy Woord. Dié lojaliteit kan beteken dat die staat en die staatkundige belange geskaad word. Dié lojaliteit kan in ons dae beteken dat die gemeente van Jesus Christus

(Vervolg op bladsy 16)

Vir watter Party gaan ek stem?

(Vervolg van bladsy 10)

stem te gaan. Of 'n Christen op grond daarvan sou kan besluit dat dié of daardie party volkome aan sekere essensiële Christelike norme beantwoord, is meer as onwaarskynlik. Dit is ook 'n reële moontlikheid dat hy hom in besondere gevalle genoodsaak sou kan voel om sy stemreg uit te oefen deur 'n bewuste en verantwoordende weerhouding van sy stem. In die algemeen sal dit egter daarop neerkom dat hy „die beste” party sal moet kies, d.w.s. dat hy in Christelike verantwoordelijkheid sal moet besluit watter een van die partye aan hom die beste geleentheid bied om deur uitoefening van sy stemreg waardiglik deel te neem aan die Godsregering van die wêreld.

SUMMARY

In this article thoughts relating to the fact that the exercising of the voting right in a democratic country, of which the political party structure is characteristic, draws the Christian into the party political battle, are expressed. Politics is not dirty. It is the means by which man has a part in God's government of the world. Man however makes it dirty by misusing this opportunity of judging with God and of acting with him. Christians should act with the greatest sense of responsibility when going to the polls. For many Christians, however, it is more essential for their being man to be acting persons than thinking persons. They therefore need spiritual guidance, particularly during an election. Certain fundamental things should be brought to the attention of every Christian when a parliamentary election is held.

The following points are discussed by the author:

- Christians should positively accept their right, privilege and duty to vote. In this one of the fundamental truths of the Bible is expressed and safeguarded, namely, that God allows man to speak along with him and to act with him.
- This basic thought creates the room for political parties. In his decision on how he will vote, it is important for a Christian to know how one party stands over against another party — with honour or intolerance.
- A political party has a programme, an „ideology”. Before Christians vote for a particular party they should seek clarity on whether the programme answers to the demands of righteousness, as revealed in the Bible.
- A political party uses propaganda methods. In this Christians could find an indication whether such a

party is worthy to receive the majority vote in the government of their country.

- It is important for a Christian to judge whether it is the aim of a political party to make the state sub-ordinate to it, and to make the state an instrument of the party. A one-party dictatorship would mean the surrender of an important Christian principle.
- The greater a particular philosophy of life and a particular world conception is in a party ideology, the greater is its danger and the greater the need for it to be submitted to the test of God's Word. A pseudo-

Christian ideology should be even less acceptable to a Christian than an anti-Christian ideology. A pseudo-Christian ideology is distinctive in that its party discipline leaves no room for an appeal to God's Word, and shows that the ideology wishes to make the revelation of Scripture subservient.

The article is ended with the premise that a Christian could also act responsibly by withholding his vote, but that a general rule will apply that he should choose „the best” party, i.e. one for which he can vote without harming his dignified participation in God's government of the world.

LETTERS / BRIEWE

BRIEF OOR CHRISTELIKE INSTITUUT GEWEIER

Ds. R. A. Meyer, Posbus 39, Wankie, Rhodesië.

Op 17 November 1965 het ek onderstaande brief aan Die Kerkbode, offisiële orgaan van die Ned. Geref. Kerk, vir publikasie in die korrespondensiekolomme gestuur. Ek sou verkies dat die brief daár verskyn, maar die Redakteur het dit met 'n enkele sin naamlik „Tot ons spyt is dit nie ontvanklik vir ons meningskolomme nie,” geweier.

Die Transvaler het daarna die brief geweier omdat, volgens die Redakteur, daar nie briewe in Die Transvaler gepubliseer word wat die Christelike Instituut „wil verdedig” nie. Nog 'n rede deur die Redakteur genoem, is die stelling dat die Christelike Instituut „deur die sinode van die N.G. Kerk, Suid-Transvaal, veroordeel is,” wat onwaar is.

„Neels Natte” se skrywes in Die Transvaler i.s. sommige „gelyste” predikante, die Christelike Instituut en sg. „liberale” predikante en die reaksie daarop, het baie lidmate, glo ek, in verwarring oor die situasie gelaat.

WATTER MAATSTAF?

Die belangrikste in so 'n „krisis”, waar predikante onder verdenking gebring word sonder dat daar aangetoon word dat hulle in leer of lewe dwaal, is om onmiddellik na die maatstawwe wat aangewend word, te vra. Die Kerk se finale maatstaf onder alle omstandighede, is altyd die Woord van God. Die kinders van God mag hulle nie deur die slagspreuke van die dag of die strominge van die tyd as rigsnoer laat lei nie. Nie dat die genoemde sake noodwendig met die beginsel van die Woord bots nie, maar die Christene moet alles wat gesê en geskryf word (ook in Die Transvaler) gedurig aan die hoogste norm toets. Die inwoners van Beréa, wat deur Paulus en Silas toegesprek was, „... het ... elke dag die Skrifte ondersoek of hierdie dinge so was.” (Hand. 17: 11).

Die situasie is m.i. vererger deur die neiging van sommige koerante om die volk polities en emosioneel teen die Instituut en selfs teen sommige predikante op te sweep. Is dit miskien omdat hulle nie die Instituut vanuit Skrif en Belydenis kan afwys nie? Pas dit miskien beter om 'n toets vanuit die massa waar volksgevoel, die regeringsbeleid, die voortbestaan van die Afrikaner, ens. alléén die maatstaf is, aan te wend? As Paulus se werk in Handeling nagegaan word,

sal 'n mens daar merk dat dit baie van die leiers gepas het om die volk teen Paulus op te sweep, hom by die volk verdag te maak en sy werk op dié manier te probeer stuit. Vgl. bv. Hand. 14: 2 „... die gemoedere ... teen die broeders opgehits en verbitter.” 17: 13 „... en die skare ook daar opgesweep.” 21: 36 „... die menigte van die volk het gevolg en geskreeu: weg met hom!” Ja, Paulus is selfs beskuldig as „... 'n pes en 'n verwekker van oproer ...” (Hand. 24: 5). In sommige gevalle het hierdie metode dan ook geslaag. Die volk is selfs deur die owerpriesters teen Christus opgesweep sodat die massa naderhand uitgeroep het: „Kruisig Hom.” (Mark. 15: 11, 15). Daarmee wil ek nie sê sommige is die owerpriesters en ander Paulus nie, maar alleenlik dat die metode van massa-opsweeping en verdagmakery nie werke van die Gees van die Here is nie. Ongelukkig het baie in die Kerk geestelik verval sodat talle nie Jesus Christus as persoonlike Verlosser ken nie en baie Hom nie as Koning oor elke terrein en sy Woord as die finale maatstaf aanvaar nie. Die gevolg hiervan is dat die lidmate se denke nie meer vanuit die Skrif bepaal word nie, maar daar word blote menslike redenasies gevolg. Daarom kan 'n groot aantal in die Kerk so misbruik word. Laat ons tog in die Kerk nie met die wapens van die vlees nie, maar met die wapens van die Gees werk!

METODE

Dit gaan in hierdie skrywe nie nou om 'n uitspraak vir of teen die Instituut nie, maar ek wil slegs sê dat die metode wat die Kerk volg byna net so belangrik is as die saak waarvoor gestry word. Die Kerk kan tog nie die duiwel met die duiwel uitdrywe nie. 'n Christen kan tog nie 'n heilige saak deur onheilige metodes bevorder nie! Die doel heilig tog nie die middel nie. Om maar een bekende teks aan te haal: „... nie deur krag of geweld nie, maar deur my Gees ...” (Sag. 4: 6). Dit bring my by die negende gebod, wat ons in die Heidelbergse Kategismus o.a. met hierdie woorde bely: „... dat ek my naaste se goeie naam en eer moet verdedig en bevorder.” Het broeder „Neels Natte” in Die Transvaler met sy metode van die „lys” dit met die predikante gedoen? M.i. om die minste te sê, nee. Later het broeder „Neels” weer oor dié saak beweer: „... my metode werk, die mense word ten minste kwaad.” Dit is nie genoeg om soos baie net te sê sy metode is ver-

keerd nie, daar moet daadwerklik teenoor hom getuig word dat hy skuldig is. Die Kerk mag nie liefdeloos wees om 'n broeder so op sy weg te laat voortgaan sonder om hom te probeer help om sy sonde te bely en te laat staan, sodat sy verhouding op hierdie punt (die negende gebod) kan regkom nie. My oortuiging is in elk geval nie om op so 'n aanval met die „lys” my goeie naam te probeer beskerm nie. Ek glo beslis nie dat dit my taak is om my goeie naam teenoor die „volk” en Die Transvaler (Neels Natte) te verdedig nie, maar eerder om vir Jesus Christus te getuig en te sê: So sê die Here! Die predikante wat gereageer het se naam is m.i. in elk geval nog in gedrang deur die onbybelse redenasie n.l. dat almal tog nou weet wie se simpatie by die Instituut lê. As broeder „Neels” my op 'n Christelike wyse genader het, sou ek hom graag sy gevraagde inligting gegee het.

Graag wil ek in die algemeen oor die saak die volgende stel. 'n Christen mag hom nie absoluut met 'n groep of rigting of werkmethode (beleid) vereenselwig sodat hy nie meer oop is vir 'n eerlike luister na Gods Woord nie. Alle groepe na links en na regs moet gedurig op 'n Christelike wyse aan die Skrif getoets word. Die Instituut moet getoets word, maar ook die regeringsbeleid; die Broederbond moet met Sy maatstaf gemeet word, maar ook „Pro Veritate”. Die Kerklike besluite, maar ook my persoonlike menings moet altyd vanuit Sy wil verantwoord wees. Graag haal ek 'n paar losstaande sinne uit Prof. Muller se toespraak wat hy voor die sinode op 26 Okt. 1961 gelewer het, aan: „Die Kerk moet altyd Kerk bly — die Here s'n. In die getuigenis van die Kerk moet 'n ander stem gehoor word as die van mense, n.l. die stem van God. In die Kerk moet 'n ander gesindheid geopenbaar word as die van die wêreld, n.l. die gesindheid van Christus. In die Kerk moet in 'n ander krag gestry word as die vlees, n.l. in die krag van die Heilige Gees. Dit is nie ras of volk, bloed of bodem wat die boodskap van die Kerk dikteer nie, maar alleen die belange van Gods koninkryk. Anders sou die Kerk verval het tot valse profesie en tot die verkondiging van 'n wêreldse ideologie. Daarom mag . . . Afrikaner-nasionalisme . . . nooit die Kerk se getuigenis voorskryf of bepaal nie, . . . Want as daar enige ander oorweging en lojaliteite die voorrang kry . . . dan kan dit maklik gebeur . . . dat i.p.v. 'n profetiese getuigenis wat in die Kerk gehoor word, daar 'n politieke belydenis afgelê word. Maar dan is die Kerk ook tot die rang van 'n agterryer gedegradeer. As die Kerk instrument van 'n politieke party was, kon van hom verwag word dat hy die party-politieke beleid as evangelie moet verkondig. As die Kerk instrument van die volk was, sou hy geroep word om die tradisies en belange van daardie volk . . . ten alle koste te handhaaf en te propageer. Maar nou is die Kerk nie die instrument van die staat of 'n party of 'n maatskappy of 'n besondere volk nie, maar die Kerk is die Here s'n.” (N.G.T.T. Des. 1961).

Laat my baie mense gerusstel. Ek voel sekerlik net soos enigeen kan voel oor die voortbestaan van die blanke in S.A. — dit mag net nie die finale maatstaf gemaak word waaraan alles, ook die Kerk, ondergeskik gestel word nie. Ook wil ek dit graag sê, dat sover as wat ek

kan onthou, ek nog nie 'n N.G.-predikant ontmoet het wat in beginsel teen apartheid en vir gesamentlike aanbidding. Sondag na Sondag, is nie. Wel is dit die Kerk se eie beleid dat die lidmate opgevoed moet word om by geleentheid saam met ander Christene uit ander rasse te aanbid, sodat die eenheid van Christus se Kerk tot uitdrukking kan kom.

DIE TOETS VAN DIE SKRIF

Dit het tyd geword dat die lidmate geleer word wat die Skrif oor al hierdie aktuele sake sê, of as dit gedoen word, moet dit sekerlik beklemtoon word. Kom, laat ons die lidmate leer om by die Woord as dié lig op ons pad te leef.

Die Christelike Instituut en „Pro Veritate” word deur sommige bestempel as „liberaal”, „veelrassig”, „'n verkondiger van die Social Gospel”, „teen die Kerk se rigting”, selfs as Kommunisties, ens., sonder om al die bewerings grondig prinsipieel vanuit die Skrif en Belydenis en met bewyse aan te toon. As die N.G. Kerk officieel teen die Instituut gekant is, behoort hy dit tog baie duidelik vanuit Skrif en Belydenis vir sy lidmate aan te toon. As die Kerk dit nie doen nie, tree hy myns insiens liefdeloos op. Dit gaan in die skrywe, soos ek gesê het, nie om 'n uitspraak vir of teen die Instituut nie, maar ons moet alles wat ons doen of nie doen nie, vanuit die Skrif verantwoord. Kom, laat ons genoemde instansies aan Skrif en Belydenis toets en laat ons hulle dan reghelp indien hulle hul nie kan verantwoord nie.

Daar kan in elk geval nie sonder meer tug uitgeoefen word op lidmate wat aan die Christelike Instituut behoort nie, selfs al besluit die Kerk teen die vereniging. Dit is tog 'n Geref. kerkregtelike beginsel dat elke individuele lidmaat se sonde, in leer of lewe, eers aangetoon en bewys moet word. Op die oomblik egter, word reeds 'n vorm van tug deur sommige Kerkrade toegepas deur die bekende gepubliseerde besluite wat teen die Instituut en lede van die Instituut geneem is. Dit moet as onskriftuurlik en onkerkregtelik verwerp word, aangesien, om maar een ding te noem, daar net oor sonde tug toegepas kan word. Bowendien het die persone nie eers 'n geleentheid gehad om hulle self te verdedig nie. Sommige Kerkrade het selfs besluite teen predikante geneem sonder dat hulle kan bewys dat die predikante lede of ondersteuners van die Instituut is!

HOOGSTE GESAG

Een oorsaak van die sorgwekkende situasie is m.i. dat sommige nie die wese van die Kerk verstaan nie en dan verwag, omdat daar in Suid-Afrika 'n demokratiese regeringsvorm is, dat die Kerk ook demokraties moet fungeer. Die Kerk moet dan sogenaamd na die wil van die volk luister. (Daarmee wil ek nie te kenne gee dat dit sorgwekkend is dat S.A. demokraties is nie.) 'n Verdere misverstand is daarin geleë dat baie dink dat die Kerk homself regeer deur bv. die Sinodale Kommissie of die Sinode. Hierdie monargisties-aristokratiese misverstand word dan ook deur sommige koerante onder die mense ingedra deur stellings soos bv. die hoogste gesag in die Kerk het besluit. (Verwysende na die Sinodale Kommissie). Nee, die hoogste en finale gesag in die Kerk is altyd dié van Christus. Hy regeer direk deur sy

Woord en Gees. Alle gesag van 'n Sinodale Kommissie of Sinode of Kerkrade bestaan slegs daarin dat hy kan sê: So sê die Skrif. M.a.w. alleen wanneer besluite van kommissies, ens., met Gods Woord ooreenkom, kan hulle gesag hê. Geen besluit kan 'n lidmaat dan ook bind nie, tensy dat dit niks anders as die Woord van God is nie. Die menslike insig, opvattinge en gesag mag nooit verwar of vermeng word met dié van die Skrif nie. 'n Vals kerk bv. skryf aan die menslike of die vermenging van die menslike en Goddelike, dieselfde gesag toe wat slegs aan die Een behoort. Dié kerk eis die gesag van die Woord op en so word die Woord aan die kerk ondergeskik gemaak. Volgens sommige dogmatici is die geskiedenis 'n tragiese bewys hiervan en iets waarvoor daar altyd gewaak moet word deur die Kerk van die Here. Die Hervormers bv., het fundamenteel met die opvatting, n.l. dat die Kerk 'n instituut is wat met Goddelike gesag beklee is en tussen God en die mens staan, gebreek.

IS BESKULDIGINGS GEGROND?

Nog 'n aspek van die saak moet beklemtoon word. Dit is 'n Bybelse beginsel dat wanneer iemand iets beweer, 'n mens dit moet glo totdat die teendeel onomwonde bewys is, anders oordeel 'n mens. Die Instituut ontken die genoemde beskuldiging teen hulle en verklaar bv. uitdruklik dat hulle teen Kommunisme en „liberalisme” is, dat hulle die afsonderlike bestaan van volke eerbiedig, ens. Ten spyte daarvan gaan baie voort om die Instituut daarmee te vereenselwig sonder om dit te bewys. Dit beteken dat sulke persone oordeel en die waarskuwing volg dat hulle geoordeel sal word! Dit pas my om, as belydende Christen, die Instituut objektief volgens God se norme te beoordeel.

'n Ander aspek van die saak is dat sommige sê dat die rus en vrede in die Kerk ten spyte van wat ookal gehandhaaf moet word. Ek het selfs sommige hoor sê dat die spanning van die duiwel is. Maar dit moet vir almal duidelik wees dat rus en vrede, sonder meer, nie noodwendig van die Here is nie. Daar moet tog ook teen 'n vals vrede gewaak word. Die N.G.-Kerk is reformatoriese Kerk en teenoor die stelling wat van die Roomse Kerk gemaak word n.l. Roma semper eadem (Rome bly altyd dieselfde), moet ons elke dag reformeer. Die Kerk moet gedurig aan die Woord getoets en indien nodig, verander word (reformeer). Indien daar nou 'n groot groep in die Kerk is, wat nie meer volgens die Skrif dink en leef nie, is dit duidelik dat daar spanning in die Kerk sal kom, want twee groepe met verskillende maatstawwe leef langs mekaar. In die derde boekie, „Die Kerk en die Skrif”, van die reeks wat onder die algemene titel: „Die stryd om die Kerk” verskyn, stel dr. J. H. Roberts op bl. 32 dit treffend soos volg: „Langs die weg hierbo aangedui, het die wêreld die Kerk binnegedring. Hierdeur word baie van die spanning binne die volkskerk verklaarbaar. Wat denke en doen en late beheers, kan hier nie die gesagsbinding van die Woord wees nie, maar slegs die volksgesag soos in die meerderheidstem, soos in die volkswil tot uitdrukking gebring. Maar waar wel so 'n onderskeid bestaan of ontstaan tussen volkswil en Godswil, is dit duidelik dat hierdie onderskeid groot stryd en spanning juis

in die volkskerk sal *moet* oproep vir sover in die kerk tog nog ook gelowig en met onderwerping aan Sy gesag alleen, na die Woord van God geluister wil word." (Slegs enkele losstaande sinne is aangehaal.) As die Kerk alle stemme wat op grond van die Woord wil getuig, wil stilmaak, is dit juis skeurmakery en spanning van die ergste graad, omdat die Kerk hom dan juis van God en Sy Woord self wil losskeur.

Die Kerk mag hom nooit laat vasvang deur 'n situasie waarin vir hom gesê word dat hy maar asseblief moet stilbly nie, want daar is „belangriker dinge” op die spel. Die belangrikste van alles is die belange van Gods koninkryk, die eer en die wil van God. Vanuit dié gesigspunt en vandaar alleen moet die Kerk die situasie tegemoet tree om altyd slegs te sê: So sê die Here!

DR. MARTIN LUTHER KING AND COMMUNISM

The Rev. Douglas Bax, P.O. Box 236, Stanger, Natal.

As someone who has spent some years living in the U.S.A. perhaps I may be allowed to remark on Mr. J. J. Beukes's letter accusing Martin Luther King (PRO VERITATE, 15.2.66). And perhaps I may be allowed to reply in detail because the accusation made is the kind of smear technique being resorted to now in South Africa, against the Christian Institute too.

ETHICAL BASIS OF DR. KING'S THINKING

Mr. Beukes avers that "na 'n deeglike studie" he has come to the conclusion that King is a Communist. However, from the evidence he offers it seems that all the "deeglike studie" consisted of was a few articles that were apparently all written by the "radical right" in the U.S.A. and the occasional Negro dupe of the radical right or Black Muslim type. One of these is from the Pittsburgh Courier, which is not reputable enough even to earn a listing in the Editors' and Publishers' International Yearbook. If Mr. Beukes had made his study a little more "deeglik" he would have discovered, firstly, that the philosophic view which underlies Dr. King's thinking is that of the Boston "Finitist" school of philosophy, where Dr. King got his doctorate. It may be argued whether the Finitist philosophy is an ideal basis on which to build a Christian theology (I personally do not think it is), but what is certain is that it is diametrically opposed to the dialectical philosophy of Communism. It is supernatural, Communism is materialist; it is theistic, Communism is atheistic; and it *can* be used as a theoretical basis for Christian thinking (as Dr. King has used it), whereas Communist theory can *not*.

If Mr. Beukes's study had been a little more "deeglik" he would have discovered, secondly, that the ethical basis of Dr. King's thinking is the Sermon on the Mount together with the non-violent techniques of Mahatma Gandhi. Dr. King is concerned in his crusade with two things: to fight the discrimination against the Negro in the U.S., and to let the resentment fermenting against this discrimination take a non-violent instead

of a violent form. He knows very well the terrible potential there is among the oppressed Negroes for wild, destructive riots such as took place not so long ago in Watts, Los Angeles, and indeed for much worse. And he has continually laboured to siphon this resentment off into, and help it attain its objectives in the form of, *non-violent* protest. Mr. Beukes, do you not know that the method of Communism is not non-violence and turning the other cheek, but *violence*?

Mr. Beukes, have you discovered one single sentence in any of Dr. King's *own* writings or sermons that teaches Communism or anything but the Christian gospel and the Christian way? (I have heard him preach and speak three times and have not once.) Then what on earth is a "Communist" doing writing such books and teaching an ethic that frustrates the Communists?

MISLED

Perhaps Mr. Beukes should not be too sharply condemned. He has been misled by the voluminous literature put out by the radical right in the U.S. But he should know that the radical right has been discredited among the great bulk of Americans as neurotic and politically immature and irresponsible. Since the last presidential election it has been condemned by both the major political parties in the U.S. as dangerous. With the same kind of paranoia as Hitler, who saw Jews and Communists behind everything, the radical right sees Communists everywhere. One of its particular concerns is to identify every prominent person who disagrees with its political views or who opposes racial discrimination and social injustice as a "Communist" or "Communist sympathiser". In this it partly overlaps with certain political candidates and groups in the American South who do the same to frighten people into voting for them. This is a ruthless smear technique. Mr. Beukes should not, therefore, so naively believe everything these two groups put out.

The radical right, in the person of one of its best known leaders, Robert Welch, founder of the notorious John Birch Society, loudly accused ex-President Eisenhower of being a "conscious, dedicated" agent of Communism. The same kind of charge has been levelled at President Kennedy (later, ironically, shot by a Communist gone crazy!) and his brother, Robert, because of their anti-racist legislation. Does Mr. Beukes believe these fantastic charges too? Presumably he would be inclined to, if we are to judge by his laughable accusation that Eleanor Roosevelt (wife of the great American president who was President Johnson's mentor and still is his hero) is another "erkende kommunist". He even wishes us to believe that Prince Bernhard is a Communist fellow-traveller in Holland!

NO PROOF

That Communists supported Dr. King in his protests proves nothing. They also happen to be against discrimination. If Dr. King were a Communist Mr. Beukes could be sure that the FBI would have more certain evidence than that! (Every sixth card-carrying Communist in the U.S. is an undercover FBI agent.) And if the FBI had the evidence does

Mr. Beukes think that President Johnson would be ignorant of it? Why then does the President publicly honour Dr. King as much as he does? Why did he, for instance, make him a guest of honour at the signing of the anti-discrimination Bill in 1964? Is President Johnson a "conscious, dedicated" Communist too then? What, in that case, is he doing in Vietnam, Mr. Beukes? Pretending?

To deal briefly with the rest of Mr. Beukes's evidence:

(1) He accuses Dr. King of belonging to 60 "kommunisties-gesinde organisasies". But then when he quotes his sources of information what happens? They contradict each other! One says King was "affiliated" to the 60 organizations, the other that he only received "citations" from them! But *even if* Dr. King *did* let his name be used as affiliated with these organizations that proves nothing. The word "affiliation" does not imply membership in English. It means that Dr. King let these organizations put his name, or the name of his organization, on their letterheads as "affiliated" in the struggle for civil rights, for purposes of canvassing public support. And as even the rightest, Major Bundy, himself said over Radio South Africa recently, when people are asked to do this they do not necessarily know that the organizations concerned are Communist fronts! *A fortiori*, if they were citations! Moreover, many organizations against social injustice in the U.S.A. are called "known Communist-front organizations" by the radical right without necessarily being so.

(2) He accuses Dr. King and the NAACP of being the ones responsible for the murder of Negro children who joined in a Birmingham demonstration. What sort of logic is this? On the basis of it, presumably, Moses, and not Pharaoh, would have been the guilty one, the one to be condemned, if the Egyptians had slaughtered the Israelites at the Red Sea! And Mr. Beukes shows no indignation at the real murderers!

(3) He accuses the Selma March of sexual immorality. (Mr. Beukes has his facts confused: the March was not organized by the "Freedom Riders"). This allegation was first used publicly in the U.S.A. by certain Southern racist politicians. Mr. Beukes, however, says he can quote from an eyewitness. But will he answer this question: admitting that a few Beatniks did support the March and might have misbehaved, does their behaviour impugn the morality or the motives of the hundreds of ministers and churchmen who flew from all over the U.S.A. to help with the March at danger to their own lives? Does he think they went for a "good time"? (And what does the immorality of some individuals on the March have to do with proving that Dr. King is a "Communist"?)

APPEAL

Mr. Beukes, I appeal to you not to be a dupe of this propaganda. It only encourages the Communists by making them appear omnipresent. It only causes upright non-Communists to give up their struggle against social injustice because of smear campaigns and fear of smear. And it only makes the oppressed imagine that it is the Communists alone who are fighting for them, and so turn Communists themselves.

BOEKBESPREKING

Landschap, een bundel gedachten over de Psalmen door dr. G. Th. Rothuizen, Eerste vijftigtal, met zes illustraties naar pentekeningen van Henk Krijger. Uitg. J. H. Kok, N.V., Kampen, 1965. 255 Bladsye. Prys f.13.75.

Die skrywer, wat sy boek opdra aan prof. A. A. van Ruler „wiens Schriftmeditaties (zoals héél zijn theologie) voor mij steeds een bron van vreugde en moed zijn geweest” (wat 'n pragtige gebaar van erkenning aan prof. Van Ruler!) wil, wat hy hier te bied het, slegs „gedagtes” noem. Dit is 'n bundeling van preke, meditasies, „gedagtes” wat oorspronklik reëlmatig in *Centraal Weekblad* verskyn het. Wat hy dit ook al noem, hy het ons met hierdie boek op 'n kostelike wyse verryk.

As ons die inhoud in 'n enkele sin moet saamvat, kan dit ook heet: So spreek die Here sy lewende Woord tot ons vandag. „Landschap” lui die titel, na aanleiding van 'n woord van J. B. Charles op die titelblad aangehaal: „Dit is het landschap dat de Heer verwacht . . .” In die wêreld van die twintigste eeu met sy nood, sy gebrokenheid, sy wanhoop, sy sonde, lééf die Psalms asof dit vir ons dag geskrywe is. En rondom die Psalmwoorde spreek die Bybel ons van alle kante aan en kom die Woord op ons toe met ons enigste hoop, ons verwagting. Ons wêreld blyk die „landskap” te wees wat die Heer verwag. Die skrywer stel dit êrens so: „Wie zou eraan durven twifelen of Jezus heeft zijn bijbel uit het hoofd en uit het hart gekend? En wat zou dit anders beteken, dan dat hij onze nood, onze verlatenheid uit het hoofd en uit het hart heeft gekend?” (By Ps. 22: 2, op bl. 113). Daar bly geen afstand oor tussen die Bybel en „ons nood”, „ons verlatenheid” nie.

Veral predikante behoort hierdie boek stimulerend en inspirerend te vind met die oog op aktuele prediking, nie slegs wat die Psalms betref nie maar oor die hele Bybelse boodskap. 'n Enkele keer word daar spesifiek na Suid-Afrika verwys: „En wie zijn de leugenaars nu? De bolsjewieken natuurlijk met hun verdraaiing van de meest bloedige feiten. Maar alsof de westelijke kaart géén plekken zou kennen, waar ellendigen worden onderdrukt en men armen laten zuchten. Wij denken aan Spanje, Portugal, Zuid-Afrika.” (by Ps. 12: 6, op bl. 63). Alweer! Dit tref die Suid-Afrikaanse leser pynlik — wat nie wil sê dat ons dit by ons moet laat verbygaan as 'n oordeel (alweer!) wat heeltemal misplaas en onregverdig is nie. Die Suid-Afrikaanse leser sal hom egter meermale direk aangesproke voel (vgl. bl. 121 „Een kerk kan op een valse manier in de maatschappij of in de politiek staan . . .” en bl. 252 „ . . . men denkt, dat God blank is . . .”)

„Landschap” is boeiend, aangrypend van begin tot end. Wie dit nie lees nie, laat 'n geleentheid tot sielsverkwikking en geestelike verryking by hom verbygaan. Die verskynning van twee opvolgende dele deur die skrywer beloof, sal deur die leser gretiglik afgewag word.
B.E.

Book Review

The Abingdon Press has just published *“Style and Content in Christian Art”* by Jane Dillenberger. The book is in paperback, has 240 pages and contains 82 black and white plates.

In a time when modern man has a unique opportunity of coming in contact with art, by visiting Museums, viewing good reproductions and touring exhibitions, this book is very opportune.

The book focusses on Christian Art, in particular, but necessarily also sets Christian art within the content of all art. The author aims at “reacquainting the reader with a way of seeing masterpieces of art and of understanding their style . . . and to make their content understandable.” This she succeeds in doing, even for the layman in the world of art. The art lover will not be disappointed in the book either.

The author deals with the different periods of Christian art, Early Christian and Byzantine, Medieval, Renaissance, High Renaissance, Sixteenth Century, Seventeenth Century, and finally the Twentieth Century. The reader is taught how to look at the masterpieces and is told what to look for. The 82 black and white plates act as the reader's visual aid. She in turn deals with some of the world's greatest art works, for example, The Grecian Apollo, Giotto's “Last Supper”, Donatello's “Penitent Magdalene”, Leonardo da Vinci's “Virgin and Child with St. Anne and St. John the Baptist” and Michelangelo's “Pieta”.

The book maintains the high technical quality we have come to expect from the Abingdon Press, except for Plate 21 which was reproduced from a bad photograph.

This is a book recommended to all who are interested in art, and to all Christians who have lacked the knowledge to fully appreciate the great Christian works of art.

Price in South Africa is expected to be about R2.75.
D.v.Z.

Die Kerk buite Suid-Afrika

(Vervolg van bladsy 13)

as staatsgevaarlik beskou word. Die Christene van ons dae sal hulle, meer as ooit, moet voorberei op die tydperk waarvan gesê is: „En die hele wêreld het verwonderd agter die dier aangegaan. En hulle het die draak aanbid, wat die dier mag gegee het, en die dier aanbid en gesê: wie is aan die dier gelyk? Wie kan teen hom oorlog voer?” (Openb. 13.)

I, Judas...

(Continued from page 12)

was not for the paltry thirty pieces of silver that he betrayed his Master to His self-seeking enemies, but basically for the sake of his shortsighted nationalist endeavour in opposition to the Roman conquerors. For Judas, like the majority of even the Christians living today, dreamt a dream of the establishment of the Kingdom of Heaven on earth, and it was essentially because Christ, his Master, refused to encourage this dream and to share it with him that he eventually turned against Him and betrayed Him to his enemies — still firmly believing in the correctness and the justice of his unblest, un-Christian and anti-Christian cause. Seen in this light, Judas still has millions of counterparts, especially in the ranks of Christendom itself: those who, like him, have become impatient with Christ, who do not consider the Master completely “with it” under reigning circumstances — those who strive to fit Christ Himself into their own blueprints and master plans for an earthly regime of supermen amongst the “heathen”, a political Utopia which would be the cornerstone of a new Paradise Regained, a humanly devised Heaven upon earth. Is it not sentiments such as these, such as Judas', which chiefly inspire those, even in our day, who are most vociferous in their avowal of Christian discipleship?

“I” AM THE ONE

It is a sad and terrifying reflection that I, who, like Judas, am so utterly privileged, in my knowledge of Christ and where to find Him, am also, in final analysis, the real traitor towards the Christ who granted me my special privilege — that I who so easily and casually, in ultimate abuse of the privilege granted me, revile against and condemn my Christian neighbour and fellow-disciple as a “Judas” am in reality the one who is standing on the edge of the potter's field. Woe is me! I, Judas . . .

LET WEL

Die Redaksie van *Pro Veritate* verklaar dat hy nie verantwoordelik is vir menings en standpunte wat in enige ander artikel van hierdie blad verskyn as die inleidingsartikels en redaksionele verklarings nie.